

TEATAJA

NR 10 · 18. MAI 2011

ILMUB AASTAST 1925

IGA LIIGE LOEB! | WWW.KODA.EE

Kaubanduskoda tunnustas ettevõtjaid oma aumärkidega

Kaubanduskoja traditsioonilisel Kevadballil, mis toimus 30. aprillil restoranis Gloria, anti taas üle aumärke. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse otsusega 17. märtsist 2011 anti Eesti Kaubandus-Tööstuskoja esimese klassi aumärk eriliste teenete eest Eesti majanduse ja rahanduse stabiilsuse hoidmisel ning euro kasutuselevõtu tagamisel Jürgen Ligile ning eriliste teenete eest Eesti ettevõtluskeskkonna edendamisel ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja pikaajalisel juhtimisel Siim Raiele.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja teise klassi aumärk anti eriliste teenete eest Eesti ettevõtluse ja ekspordi edendamisel ning regionaalsele majandus-arengule kaasaaitamisel Kalle Kuusikule ja eriliste teenete eest Eesti info-tehnoloogia valdkonna edendamisel Tõnu Grünbergile.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja kolmanda klassi aumärgi said eriliste teenete eest Eesti kaubanduse valdkonna edendamisel ning Eesti Kaupmeeste Liidu pikaajalise juhtimise eest Marika Merilai ja eriliste teenete eest avaliku sektori ja ettevõtluse vahelise koostöö ning ettevõtete aruandluskohustuste lihtsustamisega seotud tegevuste koordineerimise eest Piret Meelind.

▲ Tõnu Grünberg, EMT juhatuse liige, aumarki kätte saamas.

TÄNA LEHES

■ Tulumaksuseaduste muudatusest LK 6

■ Eesti Kaubanduskojast Lätis LK 13

■ Eesti potentsiaal investeringutele Hiinast LK 17

Kevadball

Laupäeval, 30. aprillil toimus Tallinnas, restoranis Gloria juba 15. korda Eesti Kaubandus-Tööstuskoja traditsiooniline Kevadball. Tantsuks mängis ansambel James World Project. Solistidena astusid üles James Werts, Marilyn Kongo ja Anneliis Kits.

Külalisi võtsid vastu Toomas Luman Kaubanduskoja juhatuse esimees, Mait Palts Kaubandus-Tööstuskoja peadirektori kohusetäitja koos kaasaga ning õhtujuht Marko Reikop.

Veinikeldris musitseeris kitarriduo Aldo Järve ja Jüri Vaino.

Traditsiooniline viktoriin tekitas elevust – Disainikorp OÜ esindajad Kersti Palgi ja Karel Korp küsimustele vastamas.

Toomas Luman
Kaubanduskoja
juhatuse esimees

Kevad on toonud positiivsemaid meeleolusid ka Eesti majandusse

Väljavõte Kaubanduskoja juhatuse esimehe Toomas Lumani kõnest Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Kevadballil 30. aprillil.

Hiljuti avaldatud kevadise majandusprognooosi järgi kasvab Eesti majandus sellel ja ka järgmisel aastal neli protsenti. Eesti ettevõtjate jaoks oluliste välisurgude taastumine ning ettevõtjate kohandumine kriisi ajal on võimaldanud tööstus- ja sektoril olla kasvu mootoriks. Kuigi ettevõtete ja elanike kindlustunne on viimaste uuringute kohaselt stabiliseerunud või isegi tõusnud, on selge, et taastumist siseriiklikus tarbimises või investeringute mahtudes tuleb veel oodata. Möödunud nädalal raporteerisid pangad hiljutistest majandustulemustest – seda korda positiivsetest. Märkid majanduse vereringe taastumisest mõjuvad loodetavasti äratavalt kogu ettevõtlusele.

On selge, et kiirele langusele ei pea järgnema ilmingimata sama kiiret tõusu. Pigem ootavad ka ettevõtjad täna stabiilset majanduse taastumist ning seejuures stabiilsust ka riigilt. Seda nii õigusloome kui ka riigi rahanduse kujundamisel.

Vaadates täna Eestis aktiivselt tegutsevaid ettevõtteid, on põhjust nii rõõmustamiseks kui ka kurvastamiseks. Head meelt teeb asjaolu, et aktiivselt tegutsevate ettevõtjate hulk on suurenenud. See tähendab, et üha rohkem inimesi on pidanud õigemaks endale ise tööandjaks olla ja tööd teistele pakkuda. Samas on mikro- ja väike-ettevõtete arvud ainsad, mis näitavad kasvutrendi. Keskmiste ja suurette-

võtete arv on eelmiste aastatega aga märgatavalt vähenenud. Ehk vähenenud on just nende ettevõtete arv, keda me täna oma majanduse ja ekspordi mootoriteks peame.

Seda asjaolu arvestades tahan ma täna veelgi rohkem rõhutada vajadust tagada Eesti ettevõtluspoliitika ja ettevõtjaid mõjutavate seadusandlike algatuste kohasust just meie ettevõtjate vajadustele. Oleme Kaubanduskojas viimase aasta jooksul olnud mitmel korral tunnistajaks eelnoodele, mille eesmärgiks on olnud mõne rahvusvahelise organisatsiooni või eksperdi soovitus pimesi rakendamise, mõtlemata sellele, kas taoline soovitus ikka meie oludes sobilik on. Pärides muudatuste kavandamise põhjuste üle, kuuleme sageli vastuseks, et seda nõuab meilt direktiiv või mõni muu rahvusvaheline regulatsioon. Kahetsusväärset sageli oleme küsimust edasi arutades jõudnud aga vastastikuse tõdemuseni, et esmalt nn kohustuslikuks nimetatud norm on pigem vabatahtlik.

Me oleme täna oluliselt teadlikumad ja kogenumad kui näiteks seitse aastat tagasi Euroopa Liiduga liitumise eelõhtul. Ka oleme aastate jooksul tõestanud ennast tugeva rahvusvahelise partnerina.

Seda arvestades, olen ma veendunud, et mistahes uute regulatsioonide kehtestamisel peab esimeseks eesmärgiks saama selle sobitamine Eesti oludega. Kui vähegi võimalik, peame kasutama neid võimalusi, mis Eesti ettevõtjat võimalikult vähesel määral koormaksid ja halduskoormust kahandada aitaksid. Mida rohkem saab ettevõtja tegeleda oma põhitegevusega – ettevõtlusega ja vähem mitmesuguste bürokraatlike kohustustega, seda tulusam on see ka riigile.

Kaubanduskoja igapäevases tegevuses on viimastel aastatel olnud äärmiselt olulisel kohal haridus ja ettevõtlikkus. Seda väga lihtsal põhjusel. Ilma haritud ja ettevõtlike inimesteta ei ole võimalik tõsta Eesti rahvusvahelist konkurentsivõimet ja tagada edu tulevikus. Ettevõtjatena teame, kui oluline on panustada tooteariendusse ja innovatsiooni, kuid heade ideede elluviimiseks on paratamatult vajalik ka nutikate ja teotaheliste inimeste olemasolu. Prognooside kohaselt väheneb Eesti tööealiste inimeste hulk järgmise 15-20 aasta jooksul üle kümne protsendi. Seda on rohkem, kui elanike arv hetkel Tartu linnas või Pärnu maakonnas. Seetõttu peaks olema juba iseenesestmõistetav, et Eesti järgmiseks oluliseks prioriteediks peab olema haridusmaastiku korastamine. Seda kõikide haridustasemetel ja koolitüüpide osas. Ma olen täna üha enam veendunud, et põhikool peab olema kõigile ja

kõikjal võrdselt kättesaadav ning riiklikult juhitud. Vaid nii saame tagada ka baashariduse ühtlaselt kõrge kvaliteedi. Ma ei pea normaalseks olukorda, kus juba esimesse klassi astumine toimub katsete ja grupiintervjuude põhjal, milliseid oleme harjunud nägema pigem suurte kandidaatide arvuga tööintervjuudel. Samas teame, et gümnaasiumisse või ülikooli pääsemiseks enamasti sellist testimist läbida ei tule. Kas ei peaks olukord olema hoopis vastupidine?

Traditsiooniliselt on Kaubanduskoja Kevadball olnud ka see sündmus, kus tunnustatakse tublisid inimesi ettevõtjate, ärijuhtide ja ametnike hulgas. Ma usun, et omamoodi aumarki väärivad täna aga kõik Eesti ettevõtjad ja ettevõtlikud inimesed, kes keerulistele aegadele vaatamata on leidnud endas motivatsiooni Eesti majandust edendada, tööd pakkuda ja lisandväärtust luua. Aitäh selle eest!

Kaubanduskoja aumärgi statuut ütleb, et Eesti Kaubandus-Tööstuskoja aumärk on austus- ja tunnustusavaldus inimestele, kes on oma aktiivse tegevusega mänginud olulist rolli Eesti ettevõtluskeskkonna kujundamisel ning kelle isiklike saavutusi ettevõtluses saab seada eeskujuks. Varasemate aastate jooksul on selle tunnustuse osaliseks saanud 74 inimest. ■

Sisukord

Juhtkiri

Kevad on toonud positiivsemaid meeleolusid ka Eesti majandusse 3

Seadusandlus

Erimärgistatud vedelkütuse kasutamise reformimine 5

Esimesed koalitsioonilepingujärgsed maksumuudatused tulumaksuseaduses 6

Euroopa Liidu direktiivid 7

Euroopa uudised

Kuhu edasi? 8

Juhtimisveerg

Ei tähendab ei ainult siis, kui seda ütleb sinu pruut 12

Välisministeerium

Ei saa me ilma Lätita 13

Liikmeintervjuu

Kohver paki ise, ülejäänud eest hoolitseb Wris 15

Tagasivaade

Eesti potentsiaal investeringutele Hiinas 16

Kaubanduskoda külastas Sloveenia presidenti saatev äridelegatsioon 18

Nõuanne

KredEx toetab tööstusette võtjate investeringuid masinatesse ja seadmetesse 19

Teated

20

Uued liikmed

24

Liikmelt liikmele

25

Riigihanketeated

25

Koostööpakkumised

26

Kalender

19. mai Hommikukohv suursaadikuga:
Eesti suursaadik Gruusias – Toomas Lukk
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
19. mai Seminar „Töölepingu seadus praktikule ehk millised küsimused tekitavad enim peavalu?“
Atlantise konverentsiruumides (Narva mnt 2, Tartu)
Marju Naar • Tel: 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee
20. mai Seminar „Töölepingu seadus praktikule ehk millised küsimused tekitavad enim peavalu?“
Kersti Võlu Koolituskeskuses (Kooli 7, Jõhvi)
Marju Naar • Tel: 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee
20. mai Kontaktkohtumine „Investeeringud, koostöö ja innovatsioon“
Hotel Park Inn Konverentsikeskuses Kaunases
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
- 23.–27. mai Äriviit Moldovasse
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
24. mai Ettevõtjate kohtumine Eesti aukonsuliga Kanadas –
Francois-Xavier Simard
Priit Raamat • Tel: 604 0081 • E-post: priit@koda.ee
24. mai Seminar „Tõstame metalli- ja masinatööstusettevõtete teadlikkust ja efektiivsust!“
Viljandis
Annika Metsala • Tel: 604 0091 • E-post: annika.metsala@koda.ee
26. mai Seminar „Tõstame metalli- ja masinatööstusettevõtete teadlikkust ja efektiivsust!“
Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)
Annika Metsala • Tel: 604 0091 • E-post: annika.metsala@koda.ee
26. mai Müügivõrgu loomise ja arendamise koolitus
ART Hotelli seminariruumis (Lai 18, Rakvere)
Haili Kapsi • Tel: 604 0078 • E-post: haili@koda.ee
27. mai Ohutusalane teabepäev
Kersti Võlu Koolituskeskuses (Kooli 7, Jõhvi)
Margus Ilmjärv • Tel 337 4950 • E-post: margus@koda.ee
2. juuni Seminar „Hong Kong: Eesti ettevõtete värav Aasiasse“
Swissôtel Tallinnas (Tornimäe 3, Tallinn)
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
6. juuni Välismessikoolitus
Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis (Ringi 35, Pärnu)
Lidia Friedenthal • Tel: 604 0077 • E-post: lidia@koda.ee
11. juuni Kaubanduskoja tenniseturniir
Pärnu Kesklinna Tenniseväljakutel (Ringi 14a, Pärnu)
Annika Eesmaa • Tel: 604 0094 • E-post: annika@koda.ee
- 15.-17. juuni Kontaktkohtumiste üritus „Green Ventures 2011“
Potsdamis, Saksamaal
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
- 16.-17. juuni Firmade kontaktkohtumised „Baltic Business Arena“
Stockholmis
Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Mart Kägu
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Erimärgistatud vedelkütuse kasutamise reformimine

Vabariigi Valitsus kiitis 5. mail heaks vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise eelnõu, mille kohaselt kavatsetakse lõpetada erimärgistatud vedelkütuse kasutamise lubamine kaevandus, metsandus- ja ehitustöodel ning paiksetes mootorites. Muudatus peaks jõustuma 2012. aasta 1. jaanuaril, kui see Riigikogus vastu võetakse.

Kavandatava seadusemuudatuse kohaselt on õigus erimärgistatud vedelkütust kasutada jätkuvalt reisijate ja kaupade raudteevoel, laevaliikluses (välja arvatud lõbusõidul mitteäriilisel eesmärgil), kütmiseks ning soojuse ja elektrienergia tootmiseks ja põllumajanduses kasutatavas masinas, traktoris ja liikurmasinas. Erimärgistatud kütuse suhtes kohaldatakse madalamat aktsiisimäära. Erimärgistusega diislikütuse ja kerge kütteõli aktsiisimäär on hetkel 110,95 eurot 1000 liitri eriotstarbelise diislikütuse või kerge kütteõli kohta ning tavalise diislikütuse aktsiisimäär on 392,92 eurot 1000 liitri diislikütuse kohta.

Samas tuleb märkida, et erimärgistatud kütuse kasutamise reformimise plaanid saavad suure tõenäosusega tulevikus täiendust. Nimelt on Vabariigi Valitsusel plaanis reformida erimärgistatud kütuse regulatsiooni kahes etapis. Esimest etappi tähistabki käesoleva artikli sissejuhatuses nimetatud seadusemuudatus. Reformi teine etapp näeb ette hetkel allesjäävate soodustatud valdkondade puhul soodusmääraga kütuse (erimärgistusega kütuse) kasutamise asemel toetuskeemide või otsetoetuste rakendamise. Välis- ja siseministeeriumid pole sealjuures täielik loobumine vedelkütuse erimärgistami-

sest. Reformi teise etapi ettepanekud on kavandatud esitada 2011. aasta jooksul.

Kirjeldatud viisil erimärgistusega kütuse reformimise tulemusel soovitakse tagada eelkõige seda, et riigipoolne toetus oleks suunatud n-ö

Erimärgistusega kütuste seaduse reformimise tulemusel soovitakse tagada riigipoolse toetuse eesmärgipärasem suunamine ja administratiivkulude kärpimine ning hoidumine võimalikest pettustest seoses erimärgistatud kütuse väärkasutamisega.

täpsemalt ja eesmärgipärasemalt. Samuti on reformimise eesmärgiks vähendada administreerimiskulusid, halduskoormust ning pettusi seoses erimärgistatud kütuse väärkasutamisega. Kuivõrd erimärgistusega kütust on lubatud kasutada küllaltki paljudes valdkondades, siis on ka kontrolli ja järelevalve teostamine keerulisem ja kulukam (arvukate

laborianalüüside läbiviimine, kütusemüüjate igakuiste aruannete kontroll, reidid kütuse väärkasutamise avastamiseks jne). Mainimata ei saa jätta seda, et vedelkütuse erimärgistamisega kaasnevad kulud ka sellega otseselt või kaudselt kokupuutuvatele kütusekäitlejatele. Reformi täiendavaks eesmärgiks on riigieelarve tulude kasvamine.

Eelnõu seletuskirjas selgitatakse reformi tagamaid ja võimalikke mõjusid ka põhjalikumalt. Eelnõu autorid toovad esile nt selle, et Eestis on erimärgistatud vedelkütuste lubatud kasutusala üks laiemaid võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega ning erimärgistatud vedelkütuste lubatud kasutusala ei ole kujunenud analüüsi tulemusena. Samuti tekitab vastava kütuse lai kasutusala, st erandite paljus, probleeme administreerimisel. Lisaks eeltoodule on probleemne ka see, et soodustuse saamise kriteeriumid on määratlemata ning seetõttu saavad soodustust ka need ettevõtlussektorid/ettevõtted, kelle osas ei ole soodustuse andmise vajalikkus vähemalt sellises ulatuses põhjendatud.

Eelnõu seletuskirja on analüüsitud täpsemalt sektorite kaupa ka võimalikku reformi mõju mäetööstuses, metsanduses ja ehitustöodel.

Üldiselt võib öelda, et kõik eelnimetatud sektorid peaksid arvestama sellega, et tõenäoliselt tooks soodustuse kaotamine kaasa kütusele tehtavate kulutuste kasvu 1,38 korda, kuna erimärgistusega diislikütuse asemel tuleks hakata ostma tavalist diislikütust.

Kokkuvõttes võib öelda, erimärgistusega kütuse reformi esimese etapi osas on asjaolud küllaltki selged – lõpetatakse teatud valdkondades erimärgistusega kütuse kasutamine. Samas reformi teise etapi osas (toetuskeemid jms) selgust veel pole, kuid see peaks saabuma käesoleva aasta jooksul, sh see, kas erimärgistusega kütus kaotatakse üldse ära või mitte. ■

Vedelkütuse erimärgistamise seaduse eelnõu ja selle seletuskirjaga saate lähemalt tutvuda aadressil www.koda.ee. Arvamused ja kommentaarid palume saata e-postiaadressil mart@koda.ee.

Mait Palts
Peadirektori kohusetäitja

Esimesed koalitsioonilepingu- järgsed maksumuudatused tulumaksuseaduses

Koos järgmiste aastate riigi eelarvestrateegiaga kiitis Vabariigi Valitsus hiljuti heaks ka mitmed seadusemuudatused. Vaadates koalitsioonilepingut, siis võib oletada, et muudatusi on veelgi tulemas, kuid osad neist on juba täna laual.

Suuri üllatusi ei ole – nagu arvata võiski. Vaid rääkides tasemekoolituse erisoodustusest vabastamisest tuleb märkida, et vähemalt praeguse kava kohaselt ei laieneks erisoodustuse välistus juhtimis- või kontrollorgani liikmetele ning oleks piiritletud konkreetselt töö- või teenistussuhtes olevate isikutega. Vaadates siinkohal näiteks Eestis tegutsevate ettevõtete struktuuri, kus ligemale 85% tegutsevatest ettevõtetest on mikro-ettevõtted (töötajaid kuni 9) ja tegevjuht, sõltumata omaniku või juhatuse liikme juriidilisest staatusast, täidab enamasti ka reaalseid töölepingulisi ülesandeid, tuleks eristamist siiski ilmselt veel põhjalikult kaaluda. Maksuvabastus ei tohiks kindlasti saada aluseks uutele õigusvaidlustele ning peab täitma oma eesmärgi.

Eelnõuga soovitakse teha neli olulisemat muudatust

Esiteks soovitakse langetada tulumaksu määra ühe protsendipunkti võrra, mis peaks tooma kaasa mõningase maksukoormuse languse ka üldist maksukoormust arvestades. Muudatusega langetatakse lõikes Tulumaksuseaduse § 4 lõikes 1 sätestatud tulumaksu määra alates 2015. aastast 21%-lt 20%-le.

Rääkides muudatuse mõjust, toob arvestuste kohaselt tulumaksu määra langetamine alates 2015. aastast ühe protsendipunkti võrra kaasa riigi tulude vähenemise aastal 2015 70 miljoni euro võrra. Sealhulgas vähe-

Arvestades tänaseid keskmise brutokuupalga numbreid, langeks maksumäär alanemisel keskmist palka teeniva isiku maksukohustus 2011. aastal kehtivaid teisi maksu- ja maksemäärasid arvestades 75 euro võrra aastas. Eeldades keskmise palga tõusu, oleks võit suuremgi.

neks analüüside kohaselt füüsilise isiku tulumaksu laekumine 57 miljoni euro võrra ning ettevõtte tulumaksu laekumine 13 miljoni euro võrra. Arvestades tänaseid keskmise brutokuupalga numbreid, langeks maksumäär alanemisel keskmist palka teeniva isiku maksukohustus 2011. aastal kehtivaid teisi maksu- ja maksemäärasid arvestades 75 euro võrra aastas. Eeldades

keskmise palga tõusu, oleks loomulikult ka võit rahalistes numbrites suurem.

Teise muudatusena piiratakse füüsilise isiku tulust lubatud mahaarvamiste kogusummat aastas 3196 eurolt 1920 eurole. Muudatus puudutab eelkõige eluasemelaenu intresside ja koolituskulude maksu mahaarvamise õigust maksustatavast tulust. Täpsemalt muudetakse TuMS § 28(2) lõiget 1, langetades lubatud mahaarvamiste kogusummat praegusest 3196 eurolt 1920 eurole. Muudatus kohalduks kuludele, mida isik kannab alates 2012. aastast, muudatus ei kohaldu 2011. aasta ja varasematele kuludele.

Seaduse muudatuse mõjusid vaadates on välja toodud, et eluasemelaenu intresside, koolituskulude ning annetuste ja kingituste mahaarvamise võimalust kasutati 2009. aastal ca 216 000 isiku poolt. Kõigist deklaratsioonidest ületas 1920 euro piiri 13,5% deklaratsioone. Mõju eelarvele hinnatakse positiivse märgiga ehk muudatus suurendab riigi tulusid alates 2013. aastast umbes viie miljoni euro võrra aastas.

Kolmanda muudatusega soovitakse luua raieõiguse ja raiutud metsamaterjali võõrandamise maksuar-

vestusele erikord, pidades silmas metsa füüsilisest isikust väikeomanikku, kelle raieõiguse ja raiutud metsamaterjali müük on ühekordne tehing, mitte jätkuv majandustegevus. Erikord ei seaks piiranguid võõrandatava raieõiguse mahule ega metsamaterjali kogusele. Tehtavate muudatuste tulemusena võib füüsiline isik raieõiguse ja raiutud metsamaterjali võõrandamise tulu saamise aastast arvates kuni kolme aasta jooksul tehtud metsa majandamise kuludid võõrandamistulust maha arvata.

Muudatuse kohaselt loetakse metsa majandamisega seonduvad dokumentaalselt tõendatud kulud võõrandamisega seotud kuludeks nii raieõiguse kui ka raiutud metsamaterjali võõrandamise puhul. Võib seega öelda, et laiendatakse tulu liike, millest on õigus teha mahaarvamisi, ning tegevuste nimekirja, mille kuludid on võimalik võõrandamistulust maha arvata. Metsa majandamise kuludeks loetakse nt kõik kulud, mis tehakse seoses metsa majandamisega metsaseaduse § 16 tähenduses, sealhulgas kulutused selliste metsa majandamisega seotud tegevuste teostamiseks, mille kohta ei ole metsaomanikul kohustust esitada Keskkonnametile metsateatist.

Neljandast muudatusest oli juba põgusalt juttu — sellega välistatakse töö- ja teenistussuhetes tööalase tasemekoolituse käsitlemine erisoodustusena. Muudatus on kindlasti positiivne, kuid samas vajaks täiendavalt analüüsimist, kas juriidilise

Mõjusid eelarvele hinnates on jõutud eelnõu seletuskirjas tulemuseni, et tööga seotud tasemekoolituse välistamine erisoodustusena käsitlemisest alates 2012. aastast vähendab prognoosi kohaselt riigi tulusid viie miljoni euro võrra aastas.

isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmete erikohtlemine (negatiivses mõttes) on antud juhul eesmärgipärane ja põhjendatud ning milliseid õiguslikke probleeme võib see endaga kaasa tuua. Mõjusid eelarvele hinnates on jõutud eelnõu seletuskirjas tulemuseni, et tööga seotud tasemekoolituse välistamine erisoodustusena käsitlemisest alates 2012. aastast vähendab prognoosi kohaselt riigi tulusid alates 2012. aastast viie miljoni euro võrra aastas. ■

Koidu Mölderson
Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Edendamaks paindlikumat tööturгу ning tagamaks kõigi töötajate võrdne kohtlemine ja kaitse, on Euroopa Komisjon vastu võtnud renditöö direktiivi. Direktiiviga soovitakse tagada kõigi töötajate võrdne kohtlemine, st ei tohiks vahet teha n-ö tavatöötajal ning renditöötajal.

Euroopa Liidu direktiivid

Vastu on võetud EL direktiivid renditöö (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 19.11.2008 direktiiv 2008/104/EÜ) ja vanempuhkuste (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 08.03.2010 direktiiv 2010/18) kohta.

Renditöö direktiiv

Edendamaks ühelt poolt paindlikumat tööturгу aga teiselt poolt tagamaks kõigi töötajate võrdne kohtlemine ja kaitse, on Euroopa Komisjon vastu võtnud renditöö direktiivi, mille põhimõtted tuleb liikmesriikidel üle võtta hiljemalt 5. detsembriks 2011.

Eestis on renditöö võrdlemisi vähe levinud tööjõu kasutamise viis ning vahest seetõttu seaduses ka vähe reguleeritud, andes vaid üldisemad mõisted ja põhimõtted: renditöö töölepingu seaduse (TLS) kohaselt on kolmepoolne õigussuhe, kus tööandja ja töötaja lepivad kokku, et töötaja teeb tööd, alludes kolmanda isiku (kasutajaettevõtja) juhtimisele ja kontrollile. Direktiiv täiendab mõistet, lisades põhimõtte, et renditöö on ajutine töö kasutajaettevõttes, täitmaks ettevõtja ajutiselt suurenenud tööjõu nõudlust. Antud põhimõtte on kajastatud küll mitte seaduses aga TLS-i seletuskirjas, mis ütleb, et tähtajalise lepingu regulatsioonis ei ole kirjas, millises töösuhte vormis tähtajalisi lepinguid võib kasutada ning seega „tähtajalise lepingu võib sõlmida töö ajutisuse tunnustel renditöö tegemiseks, sel juhul hinnatakse töö ajutist

iseloomu kasutajaettevõtja tellimusest lähtuvalt. Näiteks juhul kui kasutajaettevõtja soovib leida töötajat hooajatööde tegemiseks, on rendiagentuuril õigus sõlmida töötajaga, kes läheb kasutajaettevõtja juurde tööle, tähtajaline töösuhe”.

Direktiiviga soovitakse tagada kõigi töötajate võrdne kohtlemine, st ei tohiks vahet teha n-ö tavatöötajal ning renditöötajal. Renditöötajale peavad olema tagatud vähemalt samad õigused ja tagatised, kui need, mis on võimaldatud kasutajaettevõtja enda töötajatele, sh kaitse rasedatele, imetavatele ja lastega emadele, võrdne kohtlemine palga, töö- ja puhkeaja, puhkuste, pühade jm osas. Samuti tagatud peab olema renditöötajale vabadest töökohtadest teavitamine kasutajaettevõttes, vaba võimalus sõlmida tööleping ka otse kasutajaettevõtjaga. Renditöö ettevõtjatel ei ole direktiivi kohaselt õigust võtta renditöötajatelt vahendustasusid kasutajaettevõttesse tööle saamise korraldamisel või seal töölepingu lõpetamisel.

Liikmesriikide enda otsustada jääb, kas renditöö tegijatele peaks olema tagatud palga maksmine tööde vahepealsel ajal ning kas ja kuidas toimub renditöötajate kollektiivlepingutesse kaasamine.

Nagu juba eelnevalt ka öeldud, on eelnõu plaanitud jõustada juba 1. Jaanuaril 2012.

Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu ja selle seletuskirjaga saate lähemalt tutvuda aadressil www.koda.ee.

Renditöö ettevõtetes peaks propageeritama renditöötajatele koolituste ja väljaõpete korraldamist, lapsehoidude kasutamise võimaldamist ka renditööde vahelisel ajal, et hoida töötajaid aktiivsetena tööjõuturul.

Vanemapuhkuste direktiiv

Vanemapuhkuste direktiiv seab miinimum nõuded, mida iga liikmesriik peab silmas pidama vanemapuhkuste kehtestamisel. Direktiivi kohaselt peaks tagatama vanematele

Direktiivi kohaselt peaks tagatama vanematele vanemapuhkust lapse sünni, lapsendamise või hooldamise puhuks kuni lapse 8-aastaseks saamiseni vähemalt neli kuud. Vanemapuhkus tuleks võimaldada nii isale kui emale võrdselt ja vähemalt üks kuu nimetatud neljast kuust ka ilma õigusega üle kanda teisele vanemale.

vanemapuhkust lapse sünni, lapsendamise või hooldamise puhuks kuni lapse 8-aastaseks saamiseni vähemalt neli kuud. Vanemapuhkus tuleks võimaldada nii isale kui emale võrdselt ja vähemalt üks kuu nimetatud neljast kuust ka ilma õigusega üle kanda teisele vanemale – seda eesmärgiga, et ka isad kasutaksid vanemapuhkust.

Liikmesriikide enda otsustada ja reguleerida jäävad konkreetsed detailid vanemapuhkuste osas, ennekõike:

- vanemapuhkuse kasutamise erinevad võimalused, nt ühes osas või osade kaupa, osalise tööajaga tööl olles;

- teha vanemapuhkuse andmine sõltuvaks konkreetse tööandja juures töötamise perioodist, st maksimaalselt ühe aastane viiteaeg, kuni võib vanemapuhkust kasutada;
- vanemapuhkusele minemise etteteatamise tähtsajad;
- vanemapuhkusest tagasi tulles peab tagama töötajale sama töökoha või vähemalt võrdväärse töökoha endisega;
- tagama võimaluse võtta vanemapuhkust kartuseta, et sellepärast vallandatakse;
- võimalusel lubada vanemapuhkusest naasvatele töötajatele soovi korral teha muudatusi tööajas;
- hoida vanemapuhkusele töötajaid tööasjadega kursis, et tagada nende sujuv tagasitulek tööle jm.

Eesti kehtiva õiguse (TLS) kohaselt on lapse emal või isal õigus võtta lapsehoolduspuhkust kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni, osade kaupa või ühes osas. Lapsehoolduspuhkust on õigus korraga kasutada ühel isikul. Puhkusele jäämisest ning puhkuse katkestamisest peab ette teatama 14 päeva. Lisaks on emal või isal õigus saada igal aastal lapsepuhkust 3-6 päeva (sõltuvalt laste arvust) kuni lapse 14-aastaseks saamiseni. Samuti on tagatud isapuhkuse võtmise õigus kokku 10 päeva enne ja pärast lapse sündi. ■

Mõlemad direktiivid võetakse Sotsiaalministeeriumis laiemale arutamisele septembris. Teretulnud on kõik ettepanekud ja kommentaarid selle kohta, mis kujul võiks (direktiivides kehtestatud võimaluste piires) direktiivid Eesti õigusesse üle võtta. Direktiividega saab tutvuda Koja kodulehel www.koda.ee ning kommentaarid on oodatud e-postiaadressile koidu@koda.ee.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) küll toetas kõigiti Euroopa Komisjoni ettepanekut – kavatsust muuta Euroopa Liidu õigusnormid selgemaks, kindlamaks ja õiguskindlamaks, kuid samas avaldas kahetsust, et kavandatud uus määrus on sisu poolest napp. Omalt poolt lisas EMSK hulga soovitusi, mida palus Euroopa Komisjonil järgmistele tarbijakaitsealaste õigusaktide puhul arvesse võtta. Järgnevalt EMSKi soovitusid.

Tugevdada turujärelevat

EMSK peab asjakohaseks juurutada siseriiklikega samaväärsed üleeuroopalised kontrollimehhanismid selleks, et tagada riigiüleste sätete täitmine süstemaatiliste turujärelevatkampaniate kaudu, mis võimaldavad säilitada ühtsel turul kogu aeg kõrge ja ühtse tarbijakaitsetaseme. Seda iga-aastast inspekteerimise kooskõlastamist võib, eriti horisontaalsete õigusnormide puhul, täiendada sõeluringutel põhinevate teavitus- ja turu-uuringualgatustega, mis muudaksid praegused lauskontrollid normiks.

Ühtlustada rikkumismenetlusi

Minimaalsel vajalikul määral tuleks ühtlustada tarbijakaitseasutuste poolt rikkumismenetluse algatamise ja sanktsioonide määramise ühiseid kriteeriume, et saavutada (eri riikides) identsete rikkumiste puhul menetluste algatamises ja lahendamises samaväärne tõhusus ja samaväärsed tagatised. Tingimata on vaja karistussüsteemi omavahel lähendada ja karmistada, et vältida häireid ühtse turu toimimises. EMSK tegi ettepaneku kehtestada ühised miinimumnõuded riikide sanktsioonide korra minimaalseks vajalikuks lähendamiseks, mis hõlmaks järgmisi aspekte:

- piisavad halduskaristused põhisätete rikkumise eest;
- oluliste rikkumiste puhul sanktsioonide avalikustamine;
- haldustrahvid piisavalt suures summas;
- füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad sanktsioonid;
- kriteeriumid, mida tuleb sanktsioonide kohaldamisel arvesse võtta;
- võimalik kriminaalkaristuste kohaldamine tõsisemate rikkumiste korral;
- piisavad tugimehhanismid sanktsioonide tõhusaks kohaldamiseks.

Ühtlustada kaupade ja teenuste kvaliteedi järelevat

Küsimus on ühise järelevatkorra kehtestamises, mis viib kõnealuses praktikas (eri riikides) kasutatavate meetodite lähenemiseni. Samuti tuleks kavandada riikidevahelist

Vältimaks topelttööd tuleks kavandada riikidevahelist planeerimist, mis võimaldaks laiendada järelevat iga osaleva asutuse käsutuses olevate ressursside maksimaalselt tõhusa kasutamise.

planeerimist, mis võimaldaks laiendada järelevat ulatust iga osaleva asutuse käsutuses olevate ressursside maksimaalselt tõhusa kasutamise, sest see väldib topelttööd ja kattuvust. Lisaks ühtsete toimiskriteeriumide kehtestamisele jälgitavate toodete valimisel on vaja ühises menetluses kindlaks määrata näiteks näidiste identifitseerimine, dokumentide vormistamine, analüütiliste proovide

Reet Teder
Kaubanduskoja esindaja
EMSKs

Kuhu edasi?

Oma järjekordsel plenaaristungil võttis Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastu hulgaliselt arvamusi ja ettepanekuid, mis siis edastatakse vastavalt kas Euroopa Komisjonile, Parlamendile või Nõukogule. Üheks selliseks dokumendiks oli ka arvamus Euroopa tarbijakaitsealaste õigusaktide teemal. („Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta”).

tegemine ning kõik need teised üksikasjad, mida ei ole käsitletud kvaliteedinormides või muudes sellealastes õigusaktides.

Toodete ohutus

See valdkond on eriliselt tähtis ja seni ka ühtlustatuim. Seda saaks aga veel täiustada riskide tuvastamise, ohjamise ja riskidest teavitamisega seotud vahendite ja õigusaktide juurutamise abil, samamoodi, nagu on ette nähtud seoses toiduainetest tulenevate riskidega. Töötada ka siin välja perioodiline Eurobaromeetri uuring, selleks, et analüüsida, kuidas tarbijad tajuvad muudest kui toiduaine-

test tulenevaid riske. Lisaks tuleks tõhustada praegusi hoiatussüsteeme selliselt, et integreerida meetmeid üheksainsaks vahendiks, mis võimaldaks nende koostalitlust, st andmetealast teabevahetust, olenevatest teabe päritolust ja allikatest ning pädevatest korraldusasutustest (tervishoiu-, põllumajandus- ja toiduainetööstuse-, tarbijakaitse-, maksuasutused jne).

Kaupade ja teenuste turustamise lubades eetiliste ja keskkonnaaspektidega arvestamine

EMSK arvates on kriitilise tähtsusega valmistamise ja tootmise kon-

tekstis see, et tarbijad ei tea olulist teavet toodete päritolu kohta – kus ja kuidas on need toodetud ja turustatud ning milline on majanduslik ja sotsiaalne mõju neid tootvale või valmistavale kogukonnale. Kohustuslik märgistus peab sisaldama teavet, mille alusel tarbijad saavad arvestada oma ostuotsustes teisi kriteeriume lisaks tavapärasele kvaliteedi- ja hinnakriteeriumidele. See tagaks, et nad oma tarbimisvalikutega ei äitaks tahtmatult kaasa teatud tootega otseselt või kaudselt seotud õigusvastaste võtete juurdumisele. See tähendab, soovitakse, et tulevikus oleksid tooted turult tagasi võetavad ka ökoloogilistel, eetilistel või muudel inimväärikuse

vastaste äritavadega seotud põhjustel või inimesi ja keskkonda kahjustavatel põhjustel.

Lisaks soovitas EMSK veel edendada häid ettevõtlustavasid vastutustundlikus tarbimises läbi ettevõtete sotsiaalse vastutuse tugevdamise; tuleb ka stimuleerida ühishagide esitamist. Seda näiteks ettevõteltel õigusrikkumiste toimepanemisega saadud tulu konfiskeerimise ja ühishagide fondi suunamise kaudu jm.

Aeg näitab, kas, mida ja kui palju nendest soovitud reaaluseks saab ja läbi õigusaktide rakendamist leiab. ■

Kaubanduskoda koostöös Raadio Kukuga
kutsub kuulama saadet
MAJANDUSRUUM
kolmapäeviti kell 11.00–12.00,
kordusena kolmapäeva õhtul kell 20.00–21.00

Raadio Kuku ja Kaubanduskoja koostöös valmiv saade „Majandusruum” toob kuulajani majanduse aktuaalsed teemad ning kõike huvitavat, mis Eesti majanduses toimub. Saatejuht on Vallo Toomet.

Euroopa uudised

Euroopa Komisjon valis välja kuus rahalist toetust taotlevat tehnoloogiaprojekti

Euroopa Komisjon tegi 4. mail Budapestis peetud konverentsil ja näitusel „FET11“ teatavaks kuus teadusuuringute projekti, mis valiti välja konkureerimiseks tulevaste ja kuu-juunemisjärgus tehnoloogiate (FET) alaste teadusuuringute valdkonnas kahele kõige tähtsamale kohale. Kuus pretendent saavad igaüks ligikaudu 1,5 miljonit eurot, et täiustada oma ettepanekut veel ühe aasta jooksul, pärast mida valitakse välja ainult kaks. Nende eesmärk on saavutada selliseid olulisi läbimurdeid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) valdkonnas, mis võivad pakkuda lahendusi mõnele ühiskonna suurimale probleemile. Kaks algatust, mis valitakse välja pikaajaliseks rahastamiseks, kestavad 10 aastat ning mõlema kogueelarve on kuni 100 miljonit eurot aastas. Finalistid on (tähestikulises järjekorras):

- FuturICT – teadmiste kiirendi ja kriisidele vastamise süsteem (FuturICT Knowledge Accelerator and Crisis-Relief System): IKT abil saab analüüsida ääretult suuri koguseid andmeid ja keerukaid olukordi, et paremini prognoosida loodusõnnetusi või juhtida inimtegevusest tingitud ja riigipiire või mandreid ületavaid katastroofe ning neile reageerida.
- Grafeeniteadus ja -tehnoloogia IKT jaoks ja muuks otstarbeks (*Graphene Science and technol-*

ogy for ICT and beyond): grafeen on uus aine, mis on välja töötatud aatomite ja molekulide tasandi manipuleerimise abil ja mis võiks asendada 21. sajandi imematerjalina räni.

- Kaitseinglid arukama planeedi jaoks (*Guardian Angels for a Smarter Planet*): väikesed patareideta seadmed, mis toimivad iseseisvate isiklike assistentidena ning mis suudavad tajuda, hinnata ja teavet edastada isegi siis, kui nad liiguvad läbi inimese vereringe.
- Inimaju projekt (*Human Brain Project*): mõistmine, kuidas inimaju töötab, võib aidata kaasa ajuga seotud või ajust inspireeritud läbimurreteks andmetöötlusstruktuuride, neuroteaduse ja meditsiini valdkonnas.
- Meditsiini infotehnoloogiline tulevik (*IT Future of Medicine*): digitaaltehnoloogia abil saab koostada individualiseeritud raviplani, mis põhineb konkreetselt patsiendilt kogutud molekulaar-, füsioloogilistel ja anatoomilistel andmetel, mida töödeldakse ülemaailmselt integreeritud meditsiiniliste teadmistega.
- Robotkaaslased inimestele (*Robot Companions for Citizens*): pehme nahaga ja intelligentsetel robotitel on kõrgelt arenenud tajumis-, tunnetus- ja emotsionaalsed võimed ning nad saavad inimesi aidata. See muudab põhjalikult inimeste suhtlust masinatega.

Inimteadmiste arengus uuele tasemele jõudmiseks tuleb FETi juhtalgatuste pretendentidel minna kaugemale tavapärasest IKT teadus-

tööst ning teha koostööd spetsialistidega muudes valdkondades, nagu tervishoid, materjali- ja neuroteadused ning neurorobotika. Selliste fundamentaalsete teadusprobleemide edukas lahendamine on võimalik üksnes kogu Euroopa parimate teadlaste ühispanuse tulemusena. Enamikku täna teatavaks tehtud ettepanekuid toetavad paljud ettevõtjad, teadusuuringute rahastamise agentuurid ja sajad teadlased.

Euroopa Komisjon astub uue strateegiaga vastu elurikkuse kriisile järgmisel kümnendil

Uues elurikkuse strateegias leidub kuus eesmärki elurikkuse vähendamise peamiste mõjurite kohta, selgub Euroopa Komisjoni poolt 3. mail esitletud dokumendis Euroopa elurikkuse kaitseks ja olukorra parandamiseks järgmise aastakümne jooksul.

Et vähendada survet ELi loodusele ja ökosüsteemiteenustele seal, kus see on kõige suurem, seoti elurikkuse alased eesmärgid olulisemate eluvaldkondade poliitikasuundadega. Käsitletakse ka elurikkuse vähenemise üleilmseid aspekte, et Euroopa Liit saaks anda oma panuse elurikkuse vähenemise peatamiseks igal pool maailmas. Strateegia on kooskõlas kohustustega, mille Euroopa Liit võttis eelmisel aastal Jaapanis Nagoyas.

Euroopa elurikkus on kriisis – liigid kaovad enneolematul hulgal. Paljude ökosüsteemide kahjustused ula-

tuvad nii kaugele, et ohtu satub kõik, millest me sõltume – alates puhtast õhust ja veest kuni põllukultuuride tolmeldamiseni ja üleujutuse eest kaitsmiseni. Selline häving tähendab ELi jaoks tohutuid sotsiaalseid ja majanduslikke kadusid. Näiteks putuktolmeldamisel, mis Euroopas drastiliselt väheneb, on ELi jaoks hinnanguline majanduslik väärtus 15 miljardit eurot aastas. Ülemaailmselt on olukord sama murettekitav. Strateegias kirjeldatakse kuut esmaeesmärki elurikkuse ohtude oluliseks vähendamiseks. Eesmärkide saavutamiseks tuleb:

- täielikult rakendada olemasolevaid looduskaitsealaseid öigustikke ja looduskaitsealade võrgustikke, et võimalikult paljud elupaigad ja liigid oleksid kaitstud;
- igal võimalusel parandada ja taastada ökosüsteeme ja ökosüsteemiteenuseid, näiteks rohkem rohelist taristut kasutades;
- tagada põllumajanduse ja metsanduse säästlikkus;
- hoida ja kaitsta ELi kalavarusid;
- hoida kontrolli all invasiivseid liike, mis on üha sagedamini ELi elurikkuse vähenemise põhjuseks;
- suurendada ELi panust kooskõlastatud üleilmsesse tegevusse elurikkuse kadumise vältimiseks.

Strateegia on kooskõlas kahe suure kohustusega, mille ELi juhid märtsis 2010 võtsid – peatada elurikkuse vähenemine ELis aastaks 2020 ning kaitsta, väärtustada ja taastada ELi elurikkust ja ökosüsteemiteenuseid aastaks 2050. Samuti on see kooskõlas ülemaailmsete kohustustega, mis võeti Nagoyas 2010. aasta oktoobris bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames, kui maailma

juhid võtsid vastu meetmepaketi bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks kogu maailmas järgmise aastakümne jooksul. Praegune ülemaailmne liikide hävimise määr ületab nüüd kuni tuhatkordselt looduslikku määra. Peamine põhjus on inimtegevus. ELis on hävimisohus umbes 25% loomaliikidest, sealhulgas imetajad, kahepaiksed, roomajad, linnud ja liblikad. 88% kalavarudest on ülekasutatud või märgatavalt kahanenud.

Maist kaovad piirangud Eesti kodanike tööle asumisele teistes ELi liikmesriikides

Alates 1. maist, kui Saksamaa ja Austria avavad oma tööjõuturu, kaovad viimased tõkked Eesti ja veel seitsme 2004. aastal ELiga liitunud riigi tööjõu vabalt liikumiselt Euroopa Liidu piires. Uurimuste kohaselt on tööjõu vabal liikumisel olnud positiivne mõju, mis on aidanud kaasa majanduskasvule ja täitnud tööturu tühimikke. Euroopa Komisjon ei prognoosi suurt tööjõutulva EL 15 riikidesse, sest need, kes on soovunud välismaale tööle minna, on seda juba teinud. Euroopa Komisjoni tööhõivevolinik László Andor tervitas 7-aastase üleminekuperioodi lõppu, öeldes, et see annab uusi võimalusi nii igale ELi kodanikule kui ka Euroopa Liidule tervikuna. Senine kogemus on näidanud, et liikmesriikide mure oma riigi kodanike töökohtade ja töötuse määra tõusu pärast seoses

uute liikmesriikide tööjõuturule tulekuga on olnud alusetu.

Kõige enam on kasvanud uutest liikmesriikidest pärit töötajate arv Ühendkuningriigis ja Iirimaa (1 miljonilt 2004. aastal 2,3 miljonini 2010. aastaks). See moodustab siiski ainult 0,6% kogu rahvastikust ning on väike võrreldes kolmandatest riikidest pärit tööjõuga (peaaegu 6% kogu rahvastikust). Prognoosi kohaselt kasvab EL 8 riikidest (Eesti, Läti, Leedu, Ungari, Poola, Tšehhi Vabariik, Sloveenia, Slovakkia) pärit töötajate arv EL 15 riikides 3,3 miljonini 2015. aastaks (0,8% kogu rahvastikust) ja 3,9 miljonini 2010. aastaks, jäädes siiski alla 1% kogu rahvastikust.

Majandusjuhtimine: ülemäärane eelarvepuudujääk nõuab karmimaid sanktsioone

Hoolimata märgatavast, kuid siiski veel tagasihoidlikust majanduse elavnemisest ei arva saadikud, et majanduslik ja sotsiaalne kriis Euroopas on möödas. See on põhjus, miks majanduskomisjoni saadikud kiitsid 19. aprillil heaks uute reeglite kogumi, mis keskenduvad kriisi tekkepõhjustele — majanduse tasakaalustamatusele ning riigivõlale. Kokku mahuvad uued reeglid kuude praegu ettevalmistavasse õigusakti.

Kokku on tegu kuue ettepanekuga. Neist neli tegelevad puudujäägi ja võla küsimusega ning kaks makromajanduse tasakaalustatusega.

Kokku nimetatakse neid majandusjuhtimise paketiks.

Üle 2000 esitatud muudatusetepaneku juures soovisid saadikud karmimaid sanktsioone ülemäärase eelarvepuudujäägi osas, kui seda pakkus välja Euroopa Komisjon. Saadikute sõnul on kerge unustada kuue õigusakti põhieesmärk — tagada, et liikmesriigid identifitseerivad ning parandavad kiiresti näitajaid, mis võiksid rikkuda majandusstabiilsust ELis tervikuna ning et valitsused ei matak end võlakoorma alla.

Samuti peaks saadikute hinnangul komisjonil ja nõukogul olema tähtsam roll eelarvepuudujäägi järelevalve osas, et liikmesriikidel oleks vähem manööverdamisruumi. Riigid, kes ei ole oma arvemajandamise osas ausad, peaks maksma trahvi 0,5% oma SKPst. Makromajandusliku tasakaalustamise sanktsioonid peaksid mängu tulema varem — esimese vea korral 0,1% SKPst ning jätkuva rikkumise korral 0,3% SKPst. Tehtud on kaks suurt analüüsi teemal, miks on majanduskriis Euroopat nii valusalt löönud:

- riigisektorite vastutustundetu kulutamine (Kreeka näide) — paljade rahastamine, investeringud, sotsiaalteenused;
- majanduse tasakaalustamatus — mõnedel riikidel (nt Saksamaa) on suur kaubanduse ülejääk, samas kui teistel (nt Kreeka, Portugal) suur puudujääk, mis tähendab, et puudujäägiga riigid laenavad ülejäägiga riikidelt (erasektor siiski) ning kui mull lõhkeb, siis valitsused peavad päästma panku, viies omakorda suure avaliku puudujäägini.

Poliitilistel fraktsioonidel on paketi osas endiselt palju eriarvamusi, nt selle osas, kui suured peaksid olema sanktsioonid ning kui palju peaks igal aastal vähendama võlga. Samuti on arutluse all küsimused nagu eurovõlakirjad, majandustehingute maks, Euroopa semester ja ühine pangandusrežiim. Raport läheb täiskogu istungile juunis.

Euroopa Komisjon võttis vastu otsuse saastekvootidega kauplemise tuleviku kohta

27. aprillil võttis Euroopa Komisjon vastu otsuse, mis käsitleb tasuta saastekvootide jagamist ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluvatele tööstusrajatistele alates 2013. aastast. Kuigi enamik saastekvootidest eraldatakse edaspidi enampakkumise korras, jäetakse kuni 2020. aastani alles ka teatav hulk tasuta kvote, et vähendada tööstusrajatiste kulusid sellistes sektorites, mida ohustab märkimisväärne konkurents väljastpoolt ELi. Otsuses sätestatakse eeskirjad, mida liikmesriigid peavad järgima tasuta kvootide jagamisel nendes tööstusharudes. Tasuta saastekvootide osakaal on tööstusharuti erinev. Enamasti jääb see 70% ja 80% vahele 2005–2008. aasta heitkogusest. Puuduoleva osa katmiseks saavad ettevõtted vähendada tootmise saastetaset või osta saastekvooti juurde, kasutades selleks praeguse kauplemisperioodi varusid või rahvusvahelisi arvestusühikuid. ■

Taivo Paju
Juhtimisajakirja Director
peatoimetaja

Ei tähendab ei ainult siis, kui seda ütleb sinu pruut

Kas me ei jäta mitte liiga tihti kellegi ei tõttu oma plaani pooleli?

Kord olevat liiklusinspektorid noore Lennart Meri kiiruse ületamise eest rajalt maha võtnud. Lennart istunud politseiautos tükk aega. Aga kui ta väljus, säranud ta näol naeratus. Ei mingit trahvi, selle asemel olid tal hoopis käes kleepkad, millel kiri „Sõidumeister“.

See lugu meenus mulle, kui ma hiljuti ise politseiautost välja astusin, trahvikviitung käes. Minus valitsesid segatud tunded, olin kiirust ületanud

Teise poole *ei* on tõsiseltvõetav ainult siis, kui on tegemist kahe inimese suhtega, ülejäänud elus aga üllatavalt tihti mitte. Küsimus on selles, kuidas *ei* pöörata *jaa*-ks.

küll, aga möödasõidul. Mõtlesin tükk aega, miks ma ometi ei proovinud mundrimehi ümber veenda. Tõsi, see kõik juhtus ootamatult, aga ma oleksin pidanud vähemalt proovima.

Ka Ameerika üks parimaid psühhiaatreid Mark Goulston ütleb oma äsja eesti keeles ilmunud raamatus „Lihtsalt kuula!“, et teise poole *ei* on tõsiseltvõetav ainult siis, kui on tege-

mist kahe inimese suhtega, ülejäänud elus aga üllatavalt tihti mitte. Samas kardab suurem osa inimestest – kaasa arvatud mina ise – piire kombata, sest kõik usuvad, et äraütlemine tähendabki äraütlemist.

Küsimus on lihtsalt selles, kuidas *ei* pöörata *jaa*-ks. Goulston soovib alustuseks uurida vastaspoolelt, mida tema jah-sõna saavutamiseks teha tuleks. Kui palju me siis, kui kaotus juba sisuliselt käes, siiralt küsime, mida me oleksime võinud teisiti teha? Umbes nii, nagu tegi seda üks Coca-Cola müügidirektor, kes proovis ühes Ameerika suures kinoketis jala ukse vahele saada. Kinoketi esindaja ütles talle otse: „Mul on kahju, Walter, aga minu vastus on ei. Me oleme otsustanud Pepsi kasuks.“ Pausi pidamata uuris Coca-Cola mees: „Kas ma jätsin midagi küsimata või uurimata – midagi, tänu millele te oleksite jah vastanud?“ Selgus, et küsimus oli kinofuajeede remondi rahastamises. Coca-Cola pakkus nüüd seda teades tingimusi, mis võlusid kinoketi ära. Tehing läks talle.

Aga mõnikord peadki teisel poolel suu kinni panema, eriti siis, kui lähed oma kaubaga Eestist välja. Ning kui näed, et midagi muud ei aita. Umbes nii, nagu tegi 1990.

aasta suvel Viinis tol ajal veel üsna tundmatu välisminister Lennart Meri. Ta üritas suurriikide diplomaatidele selgeks teha, et Eesti tuleb ka järgmisele OSCE konverentsile kutsuda. Ei saa öelda, et see tegevus eriti edukalt oleks kulgenud. Kuni sündmusesse tuli järsk pööre. Nagu meenutab kunagine kaitseminister Hain Rebas, kohtus Meri Viinis USA diplomaatidega. Kaks nooremat härrasmeest suhtusid eestlasesse üleolevalt, kuulates, jalg üle põlve, tema juttu. Äkki aga teatas Meri: „I know Russia better than Ryzhkov (tollane NLI peaminister). I have organised 16 expeditions to Siberia, and I have visited Kamchatka 7 times. Where does Ryzhkov get his information from?“ Ameeriklased võpatasid. Silmapilkselt vahetati hoiakut ja tooni. Sellest momendist hakkas Eesti asi rahvusvahelisel areenil märksa libedamalt sujuma.

Nii et *ei* pole kaugeltki mitte igas olukorras *ei*. Ning sellega toimetulek on harjutatav. Kui on piisavalt treenitud, võib ka trahvist pääseda, rääkimata sellest, et äri öitsele lüüa. **T**

* Ma tean Venemaad paremini kui Rõzkov. Olen organiseerinud 16 Siberi-ekspeditsiooni ja käinud 7 korda Kamšatkal. Kust muidu Rõzkovi info pärit on?

Hele Lõhmus
Eesti Kaubanduskoda Lätis
tegevjuht

Majanduskriis räsib tõsiselt Balti riike ja nende seas eriti Lätit. Kõik see ei jätnud oma mõju avaldamata ka Eesti-Läti majandusuhetele.

Ajutine tagasilöök ei muuda aga tõsiasja, et Läti on endiselt Eesti lähinaaber ja üks peamisi majanduspartnereid. Läti valitsus on teinud tõsiseid jõupingutusi, et raskest majandusolukorrast välja tulla ja see on andnud tulemusi. Läti majandus näitab kasvunumbreid ja seda eriti tänu ekspordile. Kriisiaegne Läti on toimunu ja toimuva enesekriitilises analüüsis üpris sageli seadnud endale positiivseks eeskujuks Eesti. See positiivne imidž on kindlasti konverteeritav meie täiendavaks ärieeslaseks lisaks neile, mis on juba aidanud Eestil kujuneda oluliseks majandustegijaks Lätis.

Iga Lätisse kaupu ja teenuseid ekspordit või sinna investeeriv ärieeslane teeb oma plaanid ja otsused iseseisvalt, kuid võõral turul tegutsemisel on kasu tugivõrgustikust. Lätis on selleks Eesti Kaubanduskoda Lätis, kellest on kujunenud tegus ühendus Läti äriühendustele ja hea koostööpartner Eesti suursaatkonnale.

Edukat ühist tegutsemist soovides, MATI VAARMANN, Eesti suursaadik Lätis

Ei saa me ilma Lätita

Eesti Kaubanduskoda Lätis (EKL) on oma loomisest alates, aprill 2007, aktiivselt tegutsenud oma liikmete vajaduste välja selgitamisega. Meie missiooniks on aidata uutel ja juba tegutsevatel ettevõtetel koonduda ühisesse katusorganisatsiooni, et edendada ning arendada majandustegevust Eesti ja Läti riikide vahel.

VÄLISMINISTEERIUM

Vajadus ühtse ja struktureeritud organisatsiooni järele tekkis juba 2000-aastate alguses. Läti Panga 31.12.2010 andmete kohaselt on Läti suurim välisinvestor Eesti, moodustades kogu investeringutest 13,82% mahuga 1140,3 miljonit eurot. Eestile järgnevad Rootsi (12,49%), Taani (6,94%) ning Holland (6,84%). Eesti ettevõtteid ja Läti ettevõtetes osalust on seega tugevalt ühte põimunud. Ettevõtjale on Läti turg alati atraktiivne olnud, olenemata majanduse kriisi- või kõrgeriikidest. Huvi Läti turu ning siia investeerimisvõimaluste üle on püsinud alati kõrgele. Pigem keerulisemaks on osutunud siinsel turul jätkusuutlikult tegutsemisele.

Laienemisel Läti Vabariiki tasuks meele pidada järgmisi kuldseid reegleid:

- **Läti = Riia.** Lätit iseloomustab elanike ja nendega kaasneva ostujõu kontsentreerumine riigi pealinna Riiga. On spetsiifilisi valdkondi, kus laienemine Liepajasse, Ventspilsis või Daugavpilsis on põhjendatud. Konsulteerida tasuks kindlasti EKL ja Läti Kaubanduskodaga enne, kui on plaanis alustada laienemist Läti maakondadesse.
- **Seadusandluse nüansid erinevad Eestist.** Tööjõukulude üld-

summa töandjale on ca 10% suurem kui Eestis. Raamatupidamisest tulenevate erinevustega tuleb ennast kindlasti hästi kurssi viia. Tulumaksu ja käibemaksu tagastustel on erinevad tagastusprintsipiidid ning nende tagasi saamine ei pruugi üldse kindel olla.

- **E-riik ja pakutavate teenuste hulk on minimaalne.** Kehtima on hakanud pilootprojekti e-alkiri, maksuameti ja äriregistri baasid töötavad minimaalseid toiminguid arvestades.
- **Ettevõtte valmisolek siseneda välisurule.** Arvestada tuleks, et Läti on välisurule nagu iga teinegi, ette valmistada tuleks ennast nii nagu laieneksite Rootsi, Soome või USA-sse. Bränd, tegevusplaan ja taustainfo on ülilolulised. Kui ettevõtte nimi või bränd sisaldab täpitahti siis soovitage Lätis registreerides nime muuta.
- **Suhelge äripartneritega otse ja käige tihti Riias.** Oma ettevõtet juhtima saatke ettevõttele lojaalne ja kohanemisvõimeline töötaja. Kindlasti tuleks arvestada, et venekeelne elanikkond on Lätis rohkem integreerunud kui Eestis ning vene keele oskus tuleb kasuks luues sidemeid kohalike ettevõtjatega.

- **Arvestage, et Eesti ja Läti on küll Balti riigid, kuid nad on sama erinevad nagu Soome, Rootsi ja Norra.**

Eesti Kaubanduskoda Lätis

Meie igapäevase töö hulka kuulub uute firmade nõustamine, olgu see siis maksu, seadusandluse vm küsimustest. Alginformatsiooni saame anda vastavalt kogutud informatsiooni põhjal ning spetsiifiliste küsimuste korral suuname oma liikmetele, kes on antud ala eksperdid. Oleme täheldanud, et enim küsimusi on seotud erinevate firmade loomisvormide ning makse puudutavates küsimustes. Tähtsuset järgmine on kõik tööturuga seonduv. Soovime omalt poolt, et antud valdkonnast oleks rohkem empiirilisi ja võrdlevaid uuringuid, et ettevõtetel oleks kergem otsuseid langetada. EKL annab ja aitab leida informatsiooni Lätis toimiva ja toimiva kohta. Koja peamine info- ja koostööpartner on Eesti Suursaatkond Riias. Olulised infoallikad on ka pikaajalise Läti-kogemusega koja liikmed. Kaubanduskoda pakub laia suhtevõrgustikku nii Eesti ettevõtetele, kui ka riiklike ja rahvusvaheliste institutsioonide seas. EKL on Foreign Investors Council in Latvia liige alates oktoobrist 2009.

Traditsiooniks on kujunenud EKL liikmete kohtumine Eesti peaministriga, et arutada praktilisi ettevõtlust puudutavaid küsimusi Lätis. Liikmed on Andrus Ansipiga kohtunud kahel korral: 11. juunil, kui toimus Eesti-Läti koostööprojekti tutvustamine, ning 28. aprillil.

EKL korraldab aastas vähemalt 6-8 seminari. Eesti Kaubanduskoda Lätis juhib 3-liikmeline juhatus, mille ülesandeks on hallata ja juhtida ühingu tegevust. EKL palgalised ametikohad on tegevjuht ning sekretär.

Lisainfo:

www.eesti.lv

Tel: (+371) 2781 9670

E-post: info@eesti.lv

Kommentaare Eesti-Läti ettevõtluskeskkonnale

■ TIIT MÄGI, NS King (jaekaubandus)

Lätis pööratakse oluliselt rohkem tähelepanu poe väljanägemisele ja sisustuselementidele, hämmastab seejuures aga, kui vähe pööratakse tähelepanu teeninduse tasemele. Aeg-ajalt logiseb see meilgi, aga seal viis alles kolm aastat sihipärast tegevust meid tasemele, mida ootasime. Seega sihikindlust, eestlasliku jonniga ja kannatlikkust on vaja rohkemgi kui arvata osatakse. Seadusandlus ja kaupmeest ei helita. Praagi mõiste puudub ja see, et kaks aastat peale kasutamist/kandmist on kliendil veel võimalus mulle kaup tagastada, on ikka terve mõistuse piiridest väljas. Kahjuks tänu temperamendi erinevusele eestlastega võrreldes, selliseid kliente jagub ja mitte vähe. See vajab aga kaupluse personalilt oluliselt kõrgemat kvalifikatsiooni, nii kauba tundmise osas, kui ka paremat psühholoogilist ettevalmistust/oskust konfliktituatsioonide lahendamisel. Tänu turu suurusele (kaks korda suurem kui Tallinn) saab siin uuen-

Tänu turu suurusele saab Riias uuendusi uute kaupade osas palju julgemalt katsetada kui Tallinnas. Riia klient on oluliselt avatum alla kirjutama millelegi erilisele, moodsale ja seda olenemata hinnast.

dusi uute kaupade osas palju julgemalt katsetada kui Eestis. Riia klient on oluliselt avatum alla kirjutama millelegi erilisele, moodsale ja seda olenemata hinnast.

Tegija Eestis ei tähenda automaatselt seda, et saadakse tegijaks ka Lätis. Turg on erinev, klient on teine ja seetõttu tuleb meil siiski ennast päris palju ümber orienteeruda. Tähtis selle juures on aga see, et eesmärk silmist ei kaoks ja ega keegi polegi ju öelnud, et lõppeemärgini liikudes see otsetee kõige õigem on. Julge pealehakkamine ja optimism on siis kiirelt asendumas pessimismiga ja kohati loogikavastase olemusega. Kuid see on Läti ja kindlasti kui kannatust jagub ja sihti silme ees hoida, siis tulemit teha on võimalik kõigis tegevusvaldkondades.

Esiteks ütleb ju vanasõna, et milleks omal nahal katsetada, kui võiks õppida teiste vigadest. Kahjuks on aeg näidanud, et ega see eestlaste uhkus ja egoism ei luba eriti nõu küsida. Samas saaks juba eos paljud riskid maha võtta — seda enam et meid on juba siinsel jaekaubandusturul mitmeid. Kuulata neid, kes juba pikemalt kohapeal ja kujundada sellest midagi omale kasulikku, annaks kindlasti ajavõitu, selle asemel et pikalt tühja vehkida. Teiseks vajab ju ka sisustamist tööväliline aeg. Uskumatult meeldiv on suhelda aga sellel ajal Eesti keeles ja ühises arusaamisest asjade olemusest.

■ MARTIN LÄNTS, Lux Express (transport)

Lux Expressi kogemusel ollakse Lätis reisimisel Tallinnasse või Vilniusesse ühistranspordile oluliselt vähem avatumad kui Eestis. Kui eestlased on järjest enam hakanud hindama oma aega ning efektiivsust ja kasutavad reisimisel Riiga järjest enam bussi, mis võimaldab reisile kuluvat aega kasutada töötamiseks või puhkamiseks, siis Lätis on endiselt esikohal pigem prestiiž ja seetõttu ka isikliku sõiduauto kasutamine. Samuti on lätlased oluliselt vähem külastanud Tallinnat kui eestlased Riia. Lux Expressi poolt tellitud TNS Emori uuringu põhjal selgus, et viimase kolme aasta jooksul on 31% Eesti elanikest käinud Riias, samas ainult 18% Läti elanikest on külastanud Eestit.

Eesti ettevõtjad võiksid välismaal kokku hoida, kuna üldiselt on meil sarnased arusaamad, kuidas äri peaks ajama.

Lätti sisenetakse tavaliselt peale õnnestunud äri alustamist Eestis. Läti tundub just sobiva turuna, kus astuda esimesi samme ettevõtte viimisel rahvusvahelisele areenile. Esiteks on Läti pealinn Riia lähedal, teiseks on võimalik seal hakkama saada vene või inglise keelega ning meil on ühine minevik, mis peaks tähendama, et ka ärikeskkond ei saa justkui olla oluliselt erinev. Samuti on Eesti olnud Balti riikide arengus esirinnas ja seega kui äri õnnestus Eestis, siis ei peaks see õnnestuma Lätis. Seega astutakse esimesi samme enesekindlalt ja uskumusega, et juba teatakse kuidas kõik toimub. Ma arvan, et see ongi eelarvamus, mis muutmist vajaks. Selle asemel, et kinnisilmi lahingusse tormata võiks kõigepealt kuulata kaasmaalasi, kes on juba Lätti sisenenud, aga samamoodi kuulata ka koha-

likke inimesi ja nende arvamust. Alati ei tasu lähtuda eelarvamustest, vaid tuleks hinnanguid andmata õppida tundma kohalikku ärikeskkonda. Eesti ettevõtjad võiksid välismaal kokku hoida, kuna üldiselt on meil sarnased arusaamad, kuidas äri peaks ajama. Kui ühte huvi esindab ühe ettevõtja asemel mitu, on nende häälel suurem kaal. Samuti võimaldab omavaheline suhtlus jagada kogemusi ning vahest on lihtsalt hea õlleklaasi taga Eesti keelt rääkida.

■ BAIBA MUCENIECE, AS Tallink Latvija, Sales Marketing Director

Läti turul tegutsevat Eesti ettevõtet peetakse kindlasti välis- ja mitte kohalikuks ettevõtteks. Me oleme erinevad ja see peegeldub erinevates aspektides, sealhulgas ärikeskkonnas, turuolukorras ja inimest. Asi on personaalses ja professionaalses võimes kohaneda ning teha koostööd ning kasutada õigeid teadmisi õigel ajal. Seda nii peakontoris kui ka kohalikus esinduses, sest professionaalsus ei sõltu päritoluriigist. Kui rahvusvahelise firma juhil on võime luua, juhtida ning klassifitseerida kohalike töötajate teadmisi, sidudes kohaliku ja rahvusvahelist kogemust,

Kui rahvusvahelise firma juhil on võime luua, juhtida ning klassifitseerida kohalike töötajate teadmisi, sidudes kohaliku ja rahvusvahelist kogemust, peaks ettevõtte olema võimeline saavutama seatud eesmäärke.

peaks ettevõtte olema võimeline saavutama seatud eesmäärke ning olema edukas teises riigis tegutsemiseks tehtud nii lühiajalistes kui ka pikemaajalistes plaanides. ■

Kaidi Talsen
Toimetaja

Kohver paki ise, ülejäanu eest hoolitseb Wris

Kindlasti on paljud meist mõelnud, milleks meile reisibürood, kui internetis lennupileti või hotelli broneerimine on muutunud pea sama lihtsaks kui poest piima ostmine. Ent ometi on reisifirmad endiselt täiesti olemas, veelgi enam, kriisiaastad on üle elatud ning tulevik ei tundu üldsegi tume.

WRIS REISIBÜROO:

- Asutatud 1991. aastal Eesti kapitali põhjal
- Ärireiside korraldaja ja lennupiletite vahendaja
- Individuaalreiside korraldaja
- Esimene IATA akrediteeringu saanud Eesti ettevõtte
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ja Eesti Turismifirmade Liidu Liige
- Rahvusvahelise reisibüroode ühenduse ITP liige
- Maailma suuruselt kolmanda ametireise korraldava ettevõtte BCD Travel koostööpartner Eestis
- Rail Europe esindaja Eestis

Käisime tänava oma 20. juubelit tähistavas reisibüroos Wris uurimas, millega üks tänapäeva Eesti reisifirma tegeleb ja mis neid eriliseks teeb.

Vanim Eesti kapitalil põhinev reisibüroo

Wris Reisibüroo lugu sai alguse 1991. aastal, mil asutajaliikmete nimede esitähedest omale nime saanud reisifirma alustas tööd peasjalikult lennupiletite vahendaja ja ametireiside korraldajana. Sellele tegevusele andis hea eelduse asjaolu, et 1992. aastal sai firma esimesena Eestis endale Rahvusvahelise Õhustranspordi Assotsiatsiooni IATA akrediteeringu. Lisaks on Wrisil pea ainsana reisibüroodest õigus kasutada Venemaa ja SRÜ riikide sise- ja välisreiside broneerimissüsteemi Sirena.

Kuigi tegevuse laienedes ja firma arenedes lisandus tegevusse ka puhkusereiside vahendamine, on Wrisi peamiseks trumbiks jäänud siiski 20 aasta jooksul kogutud kogemuste toetudes klientide abistamine äri- ja individuaalreiside valdkonnas.

Globaliseerumine on jätnud oma jälje kõikidesse eluvaldkondadesse – ei ole sellest pääsenud ka

turism ja nii ongi paljud varem Eesti kapitalil põhinenud turismiettevõtted tihenunud konkurentsi tingimustes oma võimaluste suurenemiseks saanud osaks suurtest rahvusvahelistest korporatsioonidest. Kuid Wrisil on õnnestunud jääda iseseisvaks ja kodumaiseks.

Ettevõtte juhatuse liikme Aili Kägu sõnul on sellel nii head kui vead. Näiteks nõuab erinevate seadusest

Erinevate seadusest tulenevate käendus- ja tagatiskohustuste täitmine nõuab üksnes Eesti kapitalil tegutsevalt reisibüroolt ilmselt suuremat jõupingutust kui suurelt rahvusvaheliselt emafirmalt tuge saavalt ettevõttelt.

tulenevate käendus- ja tagatiskohustuste täitmine üksnes Eesti kapitalil tegutsevalt reisibüroolt ilmselt suuremat jõupingutust kui suurelt rahvusvaheliselt emafirmalt tuge saavalt ettevõttelt. Kuid samas on otsuste tegemine, arengusuundade valimine ja oma Eestimaise identiteedi säilitamine oluliselt lihtsam.

Kuid Eesti kapitalil tegutsevaks ettevõtteks olemine ei tähenda ometi seda, et tegutsetakse päris üksinda. Aastast 2003 kuulub Wris Eesti Turismifirmade Liitu ning 2005. aastal liituti rahvusvahelise reisibüroode ühendusega International Travel Partnership (ITP). Ka on Wris Eesti koostööpartneriks maailma suuruselt kolmanda ametireise korraldava ettevõttele BCD Travel.

Wris pakub tuge ja kindlust

Seda kõike on tore teada, aga miks peaks siiski üks ettevõtja või eraisik oma reisivajaduste rahuldamiseks reisibürood kasutama? Wrisi reisikonsultantide töök on olla kliendile reinõustajaks. Internetiavarus on küll täis erinevaid lennupiletite ja hotellide broneerimise portaale, aga millist neist valida? Millised on usaldusväärsed? Aga mis siis, kui tuleb välja, et kaks eraldi ostetud lennupiletit ei jäta ümberistumiseks piisavalt aega? Nendele küsimustele vastamiseks ja võimalike probleemide ennetamiseks ongi olemas reisikonsultandid, kes aitavad orienteeruda reisirul ja teavad, milliseid ootamatusi võib esineda ning kuidas neid vältida saab.

Kindlasti on nii mõnigi ettevõtte või organisatsioon, kelle töö igapäevaseks

osaks on reisimine erinevatesse sihtpunktidesse, murdnud pead selle üle, kuidas oma ettevõtte reiseelarvet planeerida. Ka siin saavad Wrisi töötajad oma pikaajaliste kogemustega abiks olla.

Lisaks ärireisidele pakub Wris ka niinimetatud rätsepätoona valmi- vaid reisipakette. Individuaalreisi ettevalmistamisel pannakse koostöös kliendiga kokku just selle kliendi vajadustest ja soovidest lähtuv reis – olgu see siis nädalavahetuse linnapuhkus Prahast, mesinädalad Seišellidel või ettevõtte töötajale motivatsiooniks või tunnustuseks kingitud reis. Aga reisibüroo kaudu sellise reisi organiseerimine on kindlasti kallim, arvab ilmselt nii mõnigi inimene. Tegelikult ei pruugi selline arvamus üldsegi tões olla. Reisibüroo kontaktid ning koostöölepingud ja koostööpartnerite võrgustik muudavad konsultandile kättesaadavaks nii hotellide, lennupiletite kui ka ekskursioonide pakkumised, mida iseseisvalt internetist otsides ei pruugi iialgi leida või vähemalt mitte nii soodsalt.

Ülalmainitud rollidele lisaks on Wris ka Rail Europe'i esindaja Eestis, kelle kaudu on võimalik osta rongipileteid Euroopa rongidele ja Amtrak'i rongiliinidele Ameerika Ühendriikides, muutes Wrisi reisibüroo pakutavad võimalused veelgi mitmekesisemaks. Aja, mis kulub kõige reisis vajaliku internetist otsimisele võib nüüd kasutada kohvri pakkimisele, sest seda kõike teeb reisikonsultant. Või nagu ütlevad wrisikad – „Kohver paki ise, ülejäänud eest hoolitseb Wris!”

Loomulikult on ka neid, kes tahavad ilmingimata ise hakkama saada. Ka sellele on Wris mõelnud ja kodulehel on juurdepääs online e-poodi, kust läbi Symphoni broneerimise süsteemi saab ise endale lennupileteid otsida, broneerida

laevapileti, vormistada endale kindlustuse või tellida autorendi.

Lisaks on AS WRIS tütarettevõtte Tuule Piletikeskus OÜ loonud eraldiseisva broneerimissüsteemi www.tuulelaevad.ee praamipiletite soetamiseks.

Iga kingsepp jäägu oma liistude juurde

Wrisi külastades küsisin muuhulgas ka seda, millised on nende tulevikuplaanid. Ettevõtte juhatuse liikme Krista Esta sõnul ei ole Wrisil grandioosseid plaane maailma valutada või turisminduses uut jalgratast leiutada. Arvestades nii interneti kui muude tehnoloogiate arengut, on Wrisi peamiseks eesmärgiks uute arengutega sammu pidada ning kursis olla, ja jääda eelkõige oma liistude juurde. Teisisõnu — olla oma arvukatele lojaalsetele klientidele usaldusväärseks ja alati kättesaadavaks reisinõustajaks.

Läbi oma 20aastase ajaloo on Wris üritanud oma vanadele ja potentsiaalsetele uutele klientidele võimalikult erinevaid ja põnevaid elamusi pakkuda. Kui algusaastail korraldati klientidele ekskursiooni Tallinna vanalinna tornidesse, siis juubeliaastal viiakse huvilised taas kõrgustesse. Nimelt jõuab sel suvel Eestisse maailmakuulus *Dinner in the Sky* ehk Öhtusöök taevas.

Olgu äri- või puhkuserais, me kõik tahame, et kõik reisiga seotud üksikasjad läheksid ladusalt ja et mõni reisi korraldusliku poole detail, millele ei jõudnud või ei osanud mõelda, ei rikuks elamust või mõnda äritehingut. Selleks ongi hea kasutada kogunud reisikonsultandi abi. ■

Koduleht:
www.wris.ee

Seni on erinevatel Hiina-temalistel seminaridel räägitud peamiselt Hiinast ostetava alltoovõtu või impordi aspektis, vähem ekspordi aspektist, kuid üldsegi mitte investeringute aspektist. Seminaril püüdsime arutleda selle üle, kas Eesti võiks olla atraktiivne koht Hiina investeringutele, aga ka selle üle, kas investeringud Hiinast on üldse siin teretulnud.

Kalle Liiv (China Consulting OÜ) tõi välja mitmeid investeringuid, mida Hiina ettevõtted on juba Eestisse teinud. Eesti Panga andmetel (30.06.2010) on investeringud Eesti-Hiina suunal ligi 500 tuhat eurot

Eesti Panga andmetel on investeringud Eesti-Hiina suunal ligi 500 tuhat eurot ning Hiina-Eesti suunal ligi 8 miljonit eurot.

ning Hiina-Eesti suunal ligi 8 miljonit eurot. Kalle Liiv rõhutas vajadust tihedama ja regulaarsema ametliku suhtlemise järele Hiina asutustega. Näiteks, võiks Eesti ministeeriumitel ja omavalitsustel olla rohkem koostöölepinguid nende sõsarorganisatsioonidega Hiinas. Mis puudutab üldisi Hiina suunalisi tegevusi, siis üht-teist on siinmail juba arenenud. Olemas on eestikeelne raadioprogramm radio86.com, mida toodetakse Tampere. Kolm ülikooli valmistavad ette Aasia moodulit, kus pühendatakse nii kultuuri, majanduse kui ka õiguslikule poolele. On tekkinud Hiina spetsiifikale keskendunud konsultatsiooni- ja õigusbürood.

Tartu Ülikoolis teadmisi omandav doktorant Xiaotian Zhang (Raatuse International Trade OÜ) rääkis, et ärikultuur Hiinas on muutumas läänelikumaks, kuid sellegi poolest

peab arvestama oluliste kultuuriliste erinevustega. Kindlasti ei tohi segada poliitikat ärisse, küll aga võib kasutada poliitilisi kanaleid äritegemiseks. Zhang tõi välja Hiina regionaalsed erinevused. Näiteks, Nanjingi sisemajanduse kogutoodang aastas *per capita* osutjõu pariteedi järgi on 40 tuhat USD, mis on rohkem kui Skandinaaviamaades. Seega see piirkond on liikunud n-ö postmodernsetele turgudele, neil on piisavalt rahalisi vahendeid ning seeläbi ka võimekust investeerida.

Ka MAQS Law Firm advokaat Bob Lee rõhutas põhimõtet hoida poliitika ja äritehingud lahus. Mitmed ettevõtete suuremad vead Hiinaga suhtlemisel on seotud just kohalike kommunita eiramisega ärisidemete loomise alguses, mille hulka käib ka kohaliku võimu kaasamine. Hiina moderniseerumisega on tekkinud nn generatsioon Y – noored, kes on kasvanud ühelapselistes perekondades ning on üles kasvanud Hiina modernsetes keskustes. Nende arusaam äritegemisest on hoopis läänelikum kui traditsiooniliselt Hiinas kombeks. Bob Lee rõhutas samuti, et tuleb osata müüa

Tuleb osata müüa ja tutvustada Eestit, vaadata seda põhjamaade kontekstis ning vältima peaks omavahel konkureerimist – pigem tuleks ühendada jõud.

ja tutvustada Eestit, vaadata seda põhjamaade kontekstis ning vältima peaks omavahel konkureerimist – pigem tuleks ühendada jõud.

Heaks praktiliseks näiteks Hiinaga ärisuhete loomisel oli oma kogemustest kõneleva Tallinna Sadama kommertsjuht Erik Ringmaa esinemine, mis käsitles investeringute

Peter Gornischeff
Teenuste direktor

Eesti potentsiaal investeeringutele Hiinast

27. aprillil, kutsus Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Tartu Teaduspargi, Tartu Ülikooliga kokku ümarlaua, mille teemaks oli Hiina investeeringud ning Eesti potentsiaal selles valdkonnas.

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007–2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

atraktiivsust, vajalikkust ning muid aspekte, mida silmas pidada enne tehingu allkirjastamist.

Pärast ettekandeid toimus diskussioon Eesti ettevõtete mainest, turunduslikest võimalustest ning teistest aspektidest, kuidas muuta atraktiivsemaks niivõrd erinevate huvitavale ja kiiresti areneva majandusega sihtriigile nagu seda on Hiina. Lisaks konsultatsioonifirmadele ning ettevõtjatele olid arutellu kaasatud Välisministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Arengufondi ning

Tallinna Ettevõtlusameti esindajad. Kohal oli Rootsi-Hiina Kaubanduskoja juhatuse esimees Henry Lee ning Eestisse Xinhua uudisteagentuuri esindust asutama saanud peakorrespondent Wang Yaxiong.

Jalgratast ei ole vaja leiutada – saab ära kasutada pikaajalise kogemusega eksperte Euroopast.

Kõlama jäid järgmised mõtted:

- praegune Eesti migratsioonipoliitika vajab lihtsustamist;
- eestlaste jaoks on ülioluline olla üks meeskond – kui minna otsima kontakte, siis ei tasu seda teha üksikurijajana, vaid ikka koos teistega;
- jalgratast ei ole kõigil endil vaja leiutada – saab ära kasutada pikaajalise kogemusega eksperte Euroopast, kes on aidanud ka teistel tippfirmadel Hiinaga suhteid luua;
- just praegu on kõige õigem aeg vaadata Aasia suunas. Kui

see nüüd tegemata jätta, siis lähiaastatel saab Sinust väljasuremisele määratud dinosaurus;

- eestlased, olge aktiivsed – kasutage ära erinevaid projekte nagu sõpruslinnad ja sõprusvallad – see on ülihea võimalus uste avamiseks ja kontaktide loomiseks! Tuleb need võimalused ära tunda, üles leida ning aktiivselt kasutada!

Ümarlual osales 36 osavõtjat 24 erinevast ettevõttest ning organisatsioonist. **■**

◀ Pildil: (vasakult paremale) Raul Allikivi (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Virve Roosimägi (Addenda OÜ), Bob Lee (MAQS Law Firm), Henry Lee (Rootsi-Hiina Kaubanduskoda), Kaimo Rappo (MAQS Law Firm).

Ümarlaud toimus Eesti-Rootsi-Soome ühisprojekti BENCH (Beneficial Business Relations between the Central Baltic Region and China) raames, mida rahastatakse Euroopa Liidu Kesk-Läänemere Programmist.

Projekti koduleht:
www.benchproject.eu

Eva Maran
Teenuste osakonna
projektijuht

Kaubanduskoda külastas Sloveenia presidenti saattev äridelegatsioon

5.-6. mail võõrustas Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Sloveenia presidenti Danilo Türki saatvat äridelegatsiooni. Delegatsioon oli tavapärasest suurem, 25-liikmeline ning esindatud olid väga erinevad sektorid alates elektroonikast kuni turismi ja geoloogiliste uuringuteni.

Visiidi raames korraldas Kaubanduskoda Sloveenia-Eesti ärifoorumi ning kontaktkohtumised Sloveenia ettevõtjatele. 6. mail toimunud ärifoorumi avas Kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman, kelle sõnul on kõrgetasemeliste visiidide puhul oluline pöörata tähelepanu riikide vahelistele majandussuhetele, mille heaks näiteks toimunud ärifoorum on.

Järgnesid Sloveenia majandusministri Darja Radici ja Riigikogu majanduskomisjoni esimehe Kaja Kalla-

se sõnavõttud. Mõlemad tödesid, et Sloveenia ja Eesti on paljuski väga sarnased riigid, kuid samas on mõlemal ka üksteiselt midagi õppida. Seni ei ole kahe riigi vaheline kaubavahetus olnud just kõige aktiivsem, seega on oluline seda potentsiaali mõlemalt poolt efektiivselt ära kasutada.

Eesti majandus- ja investeerimiskeskonnast andsid ülevaate Maria Alajõe (EASI juhatuse liige) ja Mait Palts (Kaubanduskoja peadirektori KT). Sloveenia ettevõtluskliimat

tutvustas Petra Ambržic Sloveenia Ettevõtluse ja Välisinvesteeringute Agentuurist. Viimase ettekande põhjal võib tuua välja järgmised Sloveenia tugevused: kõrgelt haritud ja hea keelteoskustega töötajaskond, hea infrastruktuur ning geograafiline asukoht.

Ärifoorumile järgnenud kontaktkohtumistel osales Eesti poolt ligi 30 ettevõtet/organisatsiooni ning kohtumiste käigus sündis 5-6 potentsiaalset tehingut. Viimase fakti valguses on paslik panna äriinimestele

südamele, et selliseid kontaktkohtumisi on arukas ära kasutada ning nendel osaleda. Isegi kui kohest efekti ei ole, andsid paljud Eesti ja Sloveenia poolsed osalejad tagasisidet, et loodud kontaktid võivad olla tulevikus väga kasulikud. **T**

Järgmine äridelegatsioon saabub Eestisse Monacost juuni alguses, jälgige infot Kaubanduskoja kodulehel.

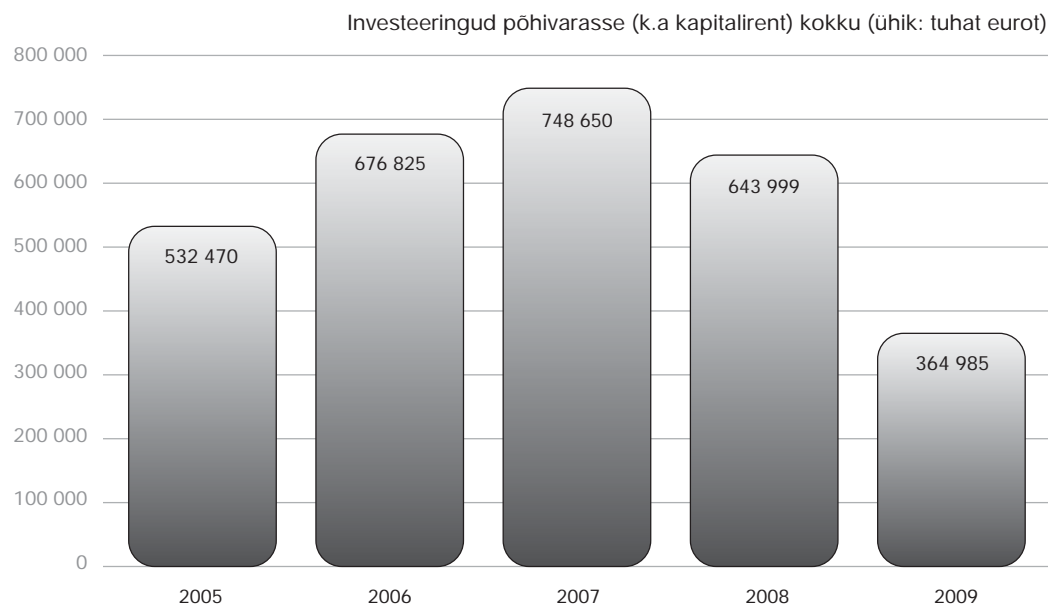

► Pildil: (vasakult paremale) Riigikogu majanduskomisjoni esimees Kaja Kallas, Sloveenia majandusminister Darja Radic ja Kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman.

Lehar Kütt
KredExi
ettevõtlusdivisjoni juht

KredEx toetab tööstus- ettevõtjate investeringuid masinatesse ja seadmetesse

Viiimaste aastate majanduslangus on mõjunud pärssivalt ettevõtjate investeerimisvõimekusele. Joonisel toodud tööstusettevõtete investeringud materiaalsesse põhivarasse aastatel 2005-2009 näitavad selget langustrendi. Ühest küljest on see seletatav üldise majanduslangusega, millest tulenevalt sooviti võtta vähem riske ning lükati olulised investeerimisotsused tulevikku, kuid samas on olulist rolli mänginud ka raskendatud ligipääs laenukapitalile. Selline olukord pärsib majanduse arengut ning on tegelikult probleem mitte ainult ettevõtja jaoks, vaid riigi jaoks tervikuna.

Olulisteks probleemideks laenu või liisingu taotlemisel on ebapiisav omafinantseering, piisava tagatise puudumine ja väike omakapital. Nimetatud probleemide leevendamiseks alustab KredEx tehnoloogia-

investeeringuteks mõeldud allutatud laenu pakkumist. KredExi poolt väljastatav allutatud laen võimaldab ettevõtjal kaasata täiendavat finantseerimist liisingu või pangalaenu näol, sest allutatud laenu käsitletakse teiste finantseerijate poolt sarnaselt omakapitaliga ning see annab võimaluse kasutada suuremat finantsvõimendust ja tagab parema ligipääsu kommertsalaenule.

Finantsasutuste poolt väljastatava investeerimislaenu ja liisingu puhul on reeglina nõutav kuni 40% omafinantseeringut, mille antud juhul võiks katta KredExi poolt antav allutatud laen. Seega oleks projekt rahastatud kuni 60% ulatuses panga või liisingu poolt ning kuni 40% oleks kaetud KredExi allutatud laenuga.

Positiivne asjaolu ettevõtja jaoks on samuti see, et mõlema laenu põhi-

osa ei pea tagastama üheaegselt. See tähendab, et KredExi allutatud laenu tagasimaksmine algab alles pärast pangalaenu või liisingu tasumist, mis annab võimaluse oma finantskohustusi ajatada ning kohustuste teenindamisega seonduv ei kontsentreeru lühikesele ajaperioodile.

Laenu sihtgrupiks on ekspordipotentsiaaliga tööstuse, energeetika, vee- ja jäätmemajanduse ettevõtjad, kellel on soov investeerida täiendavalt masinatesse ja seadmetesse seoses olemasoleva ettevõtte laiendamise, toodangu mitmekesistamisega või mõnel muul põhjusel. Samuti saab laenu taotleda uue ettevõtte käivitamiseks.

Allutatud laenuga seonduvaid riske silmas pidades võimaldatakse ekspordipotentsiaaliga tööstusettevõt-

jate tehnoloogiainvesteeringutele väga soodsat intressi, mis on võrdne liisingu või pangalaenu intressiga või olenevalt finantseerimise määrast kuni 2 protsendipunkti suurem. Niiõelda turuhind oleks sarnasel laenul kordades kõrgem. Samuti puudub lepingutasu.

Varsti saab allutatud laenu tehnoloogiainvesteeringuteks hakata taotlema läbi KredExiga vastava koostöölepingu sõlminud pankade ja liisingfirmade. ■

Täpsemat infot laenu kohta leiab KredExi kodulehelt www.kredex.ee/tehnoloogialaen.

Seminar

Töölepingu seadus praktikule ehk millised küsimused tekitavad enim peavalu?

24. mail Pärnus Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis (Ringi 35)
26. mail Tallinnas Estonian Business Schoolis (Lauteri 3)

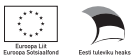
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab ettevõtjatele tööõiguse seminari, kus käsitletakse töölepinguseaduses enim küsimusi tekitanud teemasid ja antakse nõu, kuidas saaksid tööandjad erimeelsusi vältida nt töölepingus asjad täpsemalt kirja pannes.

Päevakava

- 10.00 Avasõnad ja projekti tutvustus
Mait Palts (Kaubanduskoja peadirektori kt/
poliitikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja)
- 10.15 Töölepinguseaduse eesmärk ja töölepingu sõlmimine, olulisemad põhimõtted
Klen Laus
(Advokaadibüroo TammeOtsmannRuusVabamets advokaat)
- 11.00 Töölepingu kirjalik dokument – mis see on ning kuidas ja mida sinna kirja panna?
Ramil Pärdi
(Advokaadibüroo TammeOtsmannRuusVabamets advokaat)
- 11.45 Kohvipaus
- 12.00 Töölepingu lõpetamine – korrektne teostus vähendab võimalikke vaidluseid
Ramil Pärdi
(Advokaadibüroo TammeOtsmannRuusVabamets advokaat)
- 12.45 Lõunapaus
- 13.15 Töölepingutest tõusetuvad vaidlused – peamised vaidlused ja probleemid vaidlustamisel
Klen Laus
(Advokaadibüroo TammeOtsmannRuusVabamets advokaat)
- 14.00 Küsimuste voor lektoritele
- 14.30 Päeva kokkuvõte
Mait Palts (Kaubanduskoja peadirektori kt/
poliitikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja)

Üritus on ettevõtjatele TASUTA.

Tööõiguse seminar toimub Euroopa Sotsiaalfondi rahastamisel projekti nr 1.3.0201.10-0012 „Teadlikkuse tõstmine töösuhete regulatsioonist“ raames.

Lisainfo ja registreerumine:
MARJU NAAR
Tel: 604 0092 • E-post: marju.naar@koda.ee

Seminar

Sihtturg — Leedu

9. juunil Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn)

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Eesti Vabariigi Suursaatkonnaga Vilniuses ja Eesti Leedu Kaubanduskojaga Leedu majandust ja koostöövõimalusi tutvustava äriseminari.

VÄLISMINISTEERIUM

Lisainfo ja registreerumine:
KRISTY TÄTTAR • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Seminar

Tõstame metalli- ja masinatööstusettevõtete teadlikkust ja efektiivsust!

24. mail algusega kell 10.00 Viljandis
(Vabaduse plats 6, II korruse auditoorium)

26. mail algusega kell 9.00 Tallinnas
Eesti Kaubandus-Tööstuskogas (Toom-Kooli 17)

Seminaridele kutsume osalema metalli- ja masinatööstusettevõtteid jt huvilisi. Esinevad eksperdid konsultatsioonibüroodest Brainteam, Christiansen Consulting OÜ, ELLE, ÄF-Estivo, Hendrikson & Ko ja Integre. Ühepäevastel seminaridel saab teada:

- kuidas muuta tootmisprotsessi efektiivsemaks,
- vähendada materjali- ja energiakulusid,
- parandada jäätmekäitlust,
- rakendada võimalikku taaskasutamist tootmisettevõttes,
- millised keskkonnasäästlikud tegevused aitavad ettevõttele luua lisandväärtust ja ekspordieeliseid,
- milliseid rahastusvõimalusi pakub selleks Euroopa Liit.

Seminarile registreerunud ettevõtetel on võimalik leppida eelnevalt kokku kontaktkohtumised seminaril kõnelevate ekspertidega. Võimalus täpsustada ettevõtte jaoks olulisemaid küsimusi oma protsesside parendamiseks. Päeva lõpetab firmakülustus.

Osalustasu 20 eurot (hinnale lisandub käibemaks). Osalustasu sisaldab kohvipause ja lõunat.

Lisainfo ja registreerumine:
ANNIKA METSALA
Tel: 604 0091 • E-post: annika.metsala@koda.ee

Täpsem kava: www.koda.ee

Infoseminar

Edukaks Maailmapanga ja arenguabi hangetel!

7. juunil Kaubanduskojas

Kutsume 7. juunil algusega kell 10.30 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) osalema unikaalsele koolitusel, mis tutvustab Eesti ettevõtjatele Maailmapanga ja regionaalsete arengupankade rahvusvahelistel hangetel osalemise võimalusi. Tegemist on väga praktilise koolitusega, mille läbiviijaks on Kaubanduskoda kutsunud oma ala spetsialisti Soome ettevõtjate rahvusvahelistumise- ja ekspordi tugiorganisatsiooni Finpro pikaajaline nõustaja ja tippjuht Tapani Kaskeala.

Tapani Kaskeala tugevuseks on Soome ettevõtjate nõustamise kogemus arenguabi hangetel osalemisel enam kui viimase kümnendi jooksul, millest 4 aastat resideerus Kaskeala Maailmapanga peakorteris asukohalinnas Washington DC-s. Tapani Kaskeala töökogemus:

2010-...	Finpro vanemnõunik
2006-2010	Finpro asepresident (Washington D.C.)
2001-2006	Finpro tegevjuht ja president
1997-2001	Finpro Project Advisory Services juhataja (Brüssel)

Koolitusel käsitletavad teemad:

- **Maailmapanga ja regionaalsete arengupankade tutvustus.** Erinevused ja sarnasused ÜRO ja Euroopa Liidu välisabi projektidel. Välisabi hangetel osaleda sooviva ettevõtte jaoks on oluline mõista, milliste hankivatele organisatsioonidele tuleks keskenduda st kus on Teie toodete/teenuste kõige suurem potentsiaal.
- **Rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide (IFI) võimalused.** Kuidas Teie huvipakkuvat hankeinfot leida, millele fokuseerida. Rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide poolt rahastatavate projektide info on täna küllaltki läbipaistev, ent erinevate pakumiste monitoorimine võib-olla keerukas ja ajamahukas töö. Anname ülevaate kuidas ja kust leida õigeaegselt ainult Teie huvidele ja tegevusele vastavat teavet.
- **Projektitsükli mõistmine.** Pakkujate erinevad rollid pakumismenetluses: konsultandid versus tarnijad/teenusepakkujad ja peatöövõtjad. Projektitsükkel on kõigi IFI 'de puhul on sarnane, aga sekkumishetk millal ja kelle poole pöörduda on vägagi erinev: nii konsulantidele, toodete tarnijatele ja töövõtu puhul.
- **Pakkumise koostamine.** Mida on oluline tähele panna? Elementaarseid vigu võivad teha ka kogunud firmad: identifitseerides vead enne pakumise esitamist saate neid vältida.
- **Hindamise protseduur.** Panga ja laenaja rollid. Laenaja (avaliku sektori esindaja/agentuur) on enamasti kliendiks, mitte Pank. Ehkki on pangal on reeglite kehtestajana väga oluline roll ja lisaks ka projekti elluviimise kontrollorganina. Pakkujal on seega väga oluline teada kelle poole pöörduda juhul kui hankeprotsessis esineb ebaregulaarsusi või tekib muid küsimusi.
- **Lepingu sõlmimine.** Kui ettevõtte kuulutatakse hankekonkursi võitjaks, siis on oluline arvestada, et hankeprotsess pole veel sugugi lõppenud. Lepingu detaile puudutavad läbirääkimised peale võitja väljakuulutamist võivad võtta kaua aega. Seega on ettevõttel oluline teada oma õigusi ja ka kohustusi, aidates aega kokku hoida ja saavutada soovitud tulemusi.
- **Koolituse kokkuvõtted.**
- **Alates 16.00:** B2B kohtumise võimalus Tapani Kaskealaga. Peale koolituse lõppu on võimalik piiratud arvul soovijatel registreerida 10-15 minutiline konsultatsioon koolitaja Tapani Kaskealaga.

Seminari osalustasu on Kaubanduskoja liikmele 80 eurot/1251,73 krooni (hinnale lisandub käibemaks). Osalustasu sisaldab koolitusmaterjale ning kohvipause ja lõunat.

Lisainfo ja registreerimine:
ANNIKA METSALA
Tel: 604 0091 • E-post: annika.metsala@koda.ee

Kohtumine
Eesti aukonsuliga
Kanadas —

Francois-Xavier
Simard

24. mail
Kaubanduskojas

Quebeci provintsis resideeruv Eesti aukonsul Kanadas Francois-Xavier Simard kutsub Kanadast kui sihtriigist huvitatud Eesti ettevõtjaid 24. mail kell 15.00 Kaubanduskotta (Toom-Kooli 17, Tallinn), et rääkida Kanada ärikeskkonnast.

Aukonsuli sõnul on Eesti ettevõtjatel palju võimalusi just e-teenuste vallas, milles nii Quebeci piirkonnal kui ka tervel Kanadal on veel palju arenemisruumi. Samuti on tänu Eesti heale mainele ja ka aukonsulite kontaktidele siinsetel äri meestel väga head võimalused leidda partnereid ning arendada strateegilisi koostööprogramme.

Kokkusaamine on tasuta.

Vajalik eelregistreerimine hiljemalt 18. mail.

VÄLISMINISTEERIUM

Lisainfo ja registreerimine:
PRIIT RAAMAT
Tel: 604 0081
E-post: priit@koda.ee

Firmade kontaktkohtumised „Baltic Business Arena”

16.-17. juunil Stockholmis

ICSB – International Council for Small Business korraldab Rootsis Stockholmis 15.-18. juunil oma 56. aastakonverentsi ning kohale oodatakse ligi 1000 väikese ja keskmise suurusega ettevõtte juhti üle 70 riigist. Konverentsi erilise osana korraldakse 16.-17. juunini esmakordselt kontaktkohtumised ettevõtjale „Baltic Business Arena”, kus osalejad saavad võimaluse ka omavahel kohtuda ja koostöövõimalusi arutada. Osaleda võivad nii ostjad, kes otsivad uusi innovaatilisi tooteid/teenuseid; toodete/teenuste – uute lahenduste pakkujad; uurimis-instituudid, kes soovivad partneritega mõtteid ja ideid vahetada; finantsinstituudid.

Osalema oodatakse järgmiste tegevusvaldkondade esindajaid:

- *Clean-Tech* (jäätmekäitlus, taaskasutus, vesi ja kanalisatsioon, keskkütte- ja jahutusseadmed, energiasäästlikkus jmt ning sellealane konsultatsioon ja teenused)
- Taastuvenergia (bio-, päikese-, tuule- ja hüdroenergia, biokütused; teenused)
- Säästlik ehitus (ehitusmaterjalid ja -tehnoloogiad, passiivmajad jpm)
- *Life Sciences* (meditsiini- ja biotehnoloogia, tervishoid, farmaatsia jne)
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (roheline IT, uued meediad, mobiilsed teenused, kodulahendused jpm)

10 osaleva Eesti ettevõtte osalemistasu tasub SIDA (Swedish International Development Cooperation Agency), lisaks antakse ka reisisoetust umbes 200 euro ulatuses. Ürituse osalemistasu 2900 Rootsi krooni sisaldab järgmist:

- kontaktkohtumiste korraldamine kahel päeval;
- osaleva ettevõtte andmete kandmine *online*-kataloogi ja levitamine teistele osalejatele;
- osalemine spetsiaalsetes töötubades;
- lõunasöögid 16. ja 17. juunil;
- kohvi ja suupisted kohtumiste toimumise ajal;
- osalemine 16. juunil õhtusel *networking*-üritusel.

Toetuse saamiseks peab osaleja täitma kõiki alljärgnevat tingimusi:

- ettevõtte peab olema Eestis registreeritud;
- osaleja on väike- või keskmise suurusega ettevõtte;
- ettevõtte tegutseb ühes ja/või mitmes ülalnimetatud sektoris;
- osaleja on alustav ettevõtte või soovib tutvustada oma uut teenust/toodet/tehnoloogiat või soovib leida uusi innovaatilisi lahendusi/tooteid.

Detailne informatsioon ürituse kohta ja registreerumine osalemiseks: www.b2match.eu/balticbusiness. Registreerimisankeedi saab täita ka paberil. Täidetud ankeedi palume saata kas faksi või e-posti teel. Registreerimistähtaeg 9. mai.

Hommikukohv suursaadikuga:
Eesti suursaadik Gruusias -

Toomas Lukk

19. mail Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab koostöös Välisministeeriumiga neljapäeval, 19. mail kell 9.00-10.30 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) järjekordse lühiseminari sarjast „Hommikukohv suursaadikuga”. Seekordsel üritusel esineb Eesti suursaadik Gruusias Toomas Lukk.

Käsitletavad teemad:

- Gruusia ja Eesti majanduskoostöö seis ja võimalused,
- Gruusia majanduse väljavaated,
- Gruusia hetkeolukord,
- saatkonna roll ja võimalused Eesti ettevõtjate abistamisel,
- Gruusia kultuurilised iseärasused ja turule pürgijate takistused,
- suhtlemine Gruusia ärikultuuris ja bürokraatias.

Hommikukohvi seminari osalustasu on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda liikmele 9,59 eurot/150 krooni ja mitteliikmele 19,17 eurot/300 krooni (hindadele lisandub käibemaks).

Vajalik eelregistreerimine hiljemalt 17. mail.

VÄLISMINISTEERIUM

Lisainfo ja registreerumine:
KRISTY TÄTTAR
Tel: 604 0093
Faks: 604 0061
E-post: kristy@koda.ee

Lisainfo ja registreerumine:
PRIIT RAAMAT
Tel: 604 0081
E-post: priit@koda.ee

Seminar

Hongkong –**Eesti ettevõtete värav Aiasse
2. juunil Swissotel Tallinnas
(Tornimäe 3, Tallinn)**

Kaubanduskoda koostöös Välisministeeriumi, EASI ja Hongkongi majandus- ja kaubandusesindusega Londonis korraldab 2. juunil Hongkongi majandust ja koostöövõimalusi tutvustava äriseminar.

Seminari kava:

9.00-9.30	Registreerimine
9.30-9.35	Avasõnad (Toomas Luman, Kaubanduskoja juhatuse esimees)
9.35-9.50	Eesti ja Hongkongi kahepoolsed suhted (Marina Kaljurand, Välisministeeriumi välismajanduse ja arengukoostööküsimuste asekanter)
9.50-10.10	Hong Kong – Värav Hiinasse [Agnes Allcock, Hongkongi Majandus- ja Kaubandusesinduse direktor (London), Hongkongi valitsuse erihalduspiirkond]
10.10-10.30	Hongkong innovatsiooni- ja tehnoloogiakeskusena [Bjorn Segerblom, Hongkongi teadus- ja tehnoloogiapargi (TBC) esindaja Euroopas]
10.30-10.45	Kohvipaus
10.45-11.05	Case study 1: Eesti ettevõtja kogemused Hongkongis
11.05-11.15	Case study 2: Kogemusi jagab Joel Volkov, Agentuuri Der Tank juht
11.15-11.35	Kuidas saab HKTDC abiks olla [Winchell Cheung, Hongkongi Kaubanduse Arendamise Nõukogu (HKTDC) Saksamaa ja Ida-Euroopa direktor]
11.35-11.50	Hongkongi roll äri arendamisel Aias [Gus Franklyn-Bute, Invest Hong Kong investorite toetamise spetsialist (London)]
11.50-12.00	Kokkuvõte (Toomas Luman, Kaubanduskoja juhatuse esimees)
12.00-13.30	Lõuna

Seminar toimub inglise keeles. Osalemistasu on Kaubanduskoja liikmele 20 eurot/312,93 krooni ja mitteliikmele 35 eurot/547,63 krooni.

 VÄLISMINISTEERIUM

Lisainfo ja registreerumine:
KRISTY TÄTTAR • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Ohutusalane teabepäev**27. mail Jõhvis**

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Tamrex Ohutuse OÜ korraldavad 27. mail Jõhvis (Kersti Võlu Koolituskeskuses aadressil Kooli 7) ohutusalase teabepäeva, kuhu oodatakse osalema ettevõtete tehnilise valdkonna juhte ning ohutuse eest vastutavaid spetsialiste.

Lektorid on Margus Oberschneider, Raul Volke ja Igor Volke.

Päevakava

9.30-10.00	Osalejate registreerumine, tervituskohv
10.00-12.00	Tuleohutus, uus tuleohutusseadus: <ul style="list-style-type: none"> • uued nõuded tuleohutusalasele dokumentatsioonile; • uued nõuded kohustusliku koolituse ja evakuaatsiooniõppe suhtes; • tuleohutusalase enesekontrolli nõue, uued aruanded Päästeametile; • uudistoodete tutvustus.
12.00-12.30	Lõuna
12.30-14.15	Tööohutustoodete ja isikukaitsevahendite tutvustus: <ul style="list-style-type: none"> • millised riskid meid varitsevad? • mis on tööõnnetuste tagajärjed ja milliseid kaitsevahendeid vajame? • millised tehnilised lahendused ja uuenduslikud tooted on saadaval? • käsitletavad teemad ja näidised alljärgnevatest tooterühmadest: kuulmiskaitsevahendid, hingamisteede kaitsevahendid, silmade kaitsevahendid, kaitseriietus, kaitsekindad, kaitsejalanõud, kukkumiskaitsevahendid
14.15-14.30	Kohvipaus
14.30-16.15	Globaalsetest ja lokaalsetest riskidest: <ul style="list-style-type: none"> • kuidas jääda jätkusuutlikuks uuenevas maailmas; • saladused avanevad,

Üritus on osalejatele tasuta. Vajalik eelregistreerumine enne 23. maid.

Teabepäev toimub eesti keeles, vajaduse korral vastavad lektorid küsimustele ja jagavad selgitusi ka vene keeles.

TAMREX

Lisainfo ja registreerumine:
MARGUS ILMJÄRV
Tel: 337 4950
E-post: margus@koda.ee

Harjumaa ja Tallinn			
MERE SERVICE OÜ	www.mere.ee	610 2048	Diiselmootorite hooldus ja remont.
KMA OÜ	www.kma.ee	627 3342	Tarkvarapakettide väljatootamine ja arendus. Omaarendatud tarkvarale toe pakkumine.
KLASSIKA OÜ	www.klassika.ee	633 7776	Finantsnõustamine ja õigusabi.
FERCOM BALTIC OÜ	www.fercom.ee	684 0098	Erinevate kaupade vahendamine.
SUPERSERVICE OÜ	www.superservice.ee	502 3904	Kontorite varustamine toidu- ja majapidamiskaubaga. Kulleriteenus.
NOKIA SIEMENS NETWORKS OÜ	www.nokiasiemensnetworks.com	521 6808	Mobili-, fiks- ja täislahenduste võrkude tehnoloogiad ja professionaalsed teenused.
ARBALANS OÜ	www.arbalans.ee	506 4940	Raamatupidamisteenused.
NORDIC PLAST OÜ	www.nordicplaswt.ee	799 7082	Lehtmaterjalidest toodete valmistamine: plastikud, komposiitmaterjalid, alumiinium ja puitplaadid.
INTRO HOLDING OÜ			
			Puu- ja juurvilja eksport-import. Investeeringud põllumajandusse ja selle tehnoloogiasse.
STAFIT OÜ	www.stafit.ee	621 7016	Tööriete, tööjalatsite ja kaitsevahendite jae- ja hulgimüük.
LINDAJAHT OÜ	www.lindajaht.ee	504 9211	Metallide ja metallitoodete, puidu ja puidutoodete eksport-import. Jahtlaeva rent.
PLASTOK OÜ	www.plastok.ee	5349 7090	Kummi- ja plastmassiprofiilide ja voolikute müük. Kummi ja plastmassi tootlus.
UNIVERSE SHIPPING OÜ		511 2903	Kaubavedu merel ja rannavetes.
VIRU INTERNATIONAL OÜ	www.virubeer.com	511 4761	Õlu tootmine ja müük.
SPACE PRODUCTIONS OÜ	www.space.ee	508 7077	Nõupidamiste ja messide korraldamine. Ürituste dekoreerimine, lavamoodulite, mööbli ja inventari rent. Brändingu tootmine. Reklaamtodete erilahendused.
SERVITUR OÜ	www.servitur.ee	5342 0229	Akende, uste, treppide paigaldus. Rauakaupade hulgimüük. Liugväravate tootmine, paigaldamine, automaatika. Piirdeaedade ehitus.
RIVA LAB OÜ		508 7193	Hambaproteeside tootmine hambakliinikute ja hambaarstide tellimisel.
BAKA PRO OÜ	www.bakapro.com	(+371) 2927 4001	Kalakonservide tootmine. Konservitoiduainete hulgimüük. Õlikultuuride ost ja ümbertöötlemine.
DKM BROTHERS OÜ	www.erobalt.com	685 9660	Erootikakaupade jae- ja internetimüük. Ilu- ja terviseteenused. Meelelahutusürituste korraldamine.
CITADELE BANKA EESTI FILIAAL OÜ	www.citadele.ee	770 0000	Pangandus.
CERTEX EESTI OÜ	www.certex.ee	606 2599	Töste- ja kinnitusvahendite tootmine ja müük.
AEROGISTICA OÜ	www.aerogistica.com	682 5890	Kaubavedu reisi- ja kaubalennukitega, merevedu üle kogu maailma täiskonteinerite ja osakonteineritega.
FRED & EMMA PLAYGROUNDS OÜ	www.fredemma.com	661 1265	Laste mänguväljakute ja spordivahendite tootmine ja paigaldus. Haljastustööd.
Ida-Virumaa			
POLVEN FOODS OÜ	www.polvenfoods.ee	337 2030	Majoneesi, kastmete ja kondenspiima tootmine.
FINEI OÜ		337 7010	Ehitusmasinate varuosade jae- ja hulgikaubandus.
Läänemaa			
MIRIMART OÜ	www.handicrafts.ee	529 2654	Puidust käsitööesemete tootmine ja müük. Linasest ja villasest riiete tootmine. Viltide ost-müük.
Pärnumaa			
FIMECA ESTONIA OÜ	www.fimeca.ee	442 5768	Metallkonstruktsioonide tootmine. Kleebiste ja isolatsioonide tootmine, siiditrükk.
Tartumaa			
WATER STOP OÜ	www.penetronee.ee	5843 6913	Betooni- hüdroisolatsioonimaterjalide import, müük ja paigaldus.
Valgamaa			
MAPOMETS OÜ	www.mapomets.ee	505 0375	Metsamajandus, metsavarumine, metsamajandust abistavad tegevused, puidukaubandus, metsa ja põllumaa ost.
Viljandimaa			
FOODTRADE OÜ	www.foodtrade.ee	512 7086	Puu- ja juurvilja töötlemine, säilitamine, ladustamine. Puu- ja juurviljade jae- ja hulgimüük. Toitlustamine, toidukaupade jae- ja hulgimüük.

Liikmelt liikmele

Teil on võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Kaubanduskoja liikmete hulgast. Koostöösoov või soodupakkumine peab sisaldama: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-postiaadressi, kontaktisiku andmeid ning pakkumise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingimuseks on selle kehtimine kõigile liikmetele.

Lisainfo: KAIDI TALSEN • Tel: 604 0085 • E-post: kaidi@koda.ee

Megaram OÜ

Pakume raamatupidamis- ja finantsnõustamisteenuseid – aastaaruanded, jooksev raamatupidamine ja ka ühekordsed tööd. Oleme tegutsenud alates 2004 aastast. Meie klientideks on erineva suuruse ja tegevusvaldkonnaga äriühingud ning mitmed kolmanda sektori organisatsioonid. Töötame üldjuhul kliendi ettevõttes kohapeal aga samas pakume ka võimalust tuua dokumendid meie bürosse. Töökeeled eesti ja vene. Kui Teie ettevõtte vajab raamatupidajat 1-3 tööpäeva nädalas või on pakkuda ühekordset allhanketööd palume võtta ühendust.

Lisainfo: T. Metsalu, raamatupidamisteenuste projektijuht

E-post: raamatupidajad@megaram.ee • Tel: 508 2193

Kirjastus Juura

Kirjastus Juura pakub kuni 24. maini soodsate hindadega õiguskirjandust, sh võlaõigusseaduse ja põhiseaduse kommenteeritud väljaandeid. Ilmunud on uute muudatustega Kriminaalmenetluse seadustik ja Karistus-seadustik on ilmunud.

Lisainfo: Kaja Griin

www.juura.com

E-post: juura@juura.com • Tel: 6418 519

Riigihanketeated

Meditsiiniseadmed

- Meditsiiniseadmete tarne Horvaatia ülikooli meditsiiniteaduskonnale. Tähtaeg 06.07.2011. Kood 4213
- Konteinerisse sisse seatud andmekeskuse tarne (asukohariik Kosovo). Tähtaeg 29.06.2011. Kood 4214
- Eelteade. Teenuste hange tammi objektidele juurdepääsu maantee täiustamise tööde järelevalve ja kontrolli kohta (sihtriik: Kongo Demokraatlik Vabariik). Hanke avaldamine mai 2011. Kood 4215

IT-teenused ja mööbel

- Hangitakse geograafilise teabe süsteem (GIS-tarkvara ning IT- ja GPS-tugiseadmete tarne) projektile „Ungari ja Serbia piiriüleste ülejuttuste ja siseveekogude kaitsmise süsteemi loomine ja käivitamine Tisza jõe kallastel“. Tähtaeg 06.07.2011. Kood 4210
- Eelteade. Columbia Vabariigi Sise-ministeerium ostab videokonferentsiseadmed (helivideokaamerad, mikrofonid ja valjuhääldid) ja videokonferentsi ruumi mööblit. Hange on jagatav kahte eelnimetatud osasse. Teade avaldatud 22.04.2011 ja hanketeate avaldamine mai 2011. Kood 4211

- Asukohariik Argentiinas IKT-alane koolitus õpetajatele ja kutseõppe instruktoritele. Osalustatoluste tähtaeg 15.06.2011. Kood 4212
- Teenuste hange (asukohariik Belgia): Meetmete väljatöötamine, millega tuvastatakse ja hoitakse ära improviseeritud lõhkeseadeldiste toomine reisilaevade ja reisiparvlaevade pardale. Tähtaeg 17.07.2011. Kood 4216

Eriteenused: keskkonnateenused, uuringud, töötajate värbamine, biogeograafilise protsessi toetamine, lindude kaardistamine

- Eelteade: tehniliste teenuste hankimise kohta taastuenergia, puhaste tehnoloogiate ja energiatõhususe jaoks Indias. Hanketeate avaldamise tähtaeg juuli 2011. Kood 4217
- Ettevõtjate seas uuringu läbiviimine 10 liikmesriigis (võimalik laiendamine kuni 17 EL riiki). Uuringu sisu VKEdes (30-100 töötajat) tehtavate ümberkorralduste ajendite, vahendite ja protseduuride kohta ning nimetatud ümberkorralduste mõjude kohta tööhoivele ja konkurentsivõimele. Tähtaeg 07.06.2011. Kood 4219

- Teenuse hange Malaisia valitsusele säästva tarbimise ja tootmise (SCP) valdkonna regulatiivse raamistiku väljatöötamisel. Malaisia valitsust aidatakse säästva tarbimise ja tootmise edendamiseks sobivate majandus- ja regulatiivpoliitiliste vahendite valimisel, kohandamisel/vastuvõtmisel ja rakendamisel, parandades selle abil pikaajalist säästlikkust Malaisia tarbimis- ja tootmisharjumuste kontekstis. Osalustatoluste laekumise tähtaeg 06.06.2011. Kood 4220
- Euroopa Liidu Instituutsioonidesse ajutiste töötajate värbamisteenuse hange (erinevates EL liikmesriikides). Tähtaeg osalustatoluse esitamiseks 06.06.2011. Kood 4221
- Teenuste hange: Natura 2000 seminaride protsessiga seotud uue biogeograafilise protsessi tehniline ja teaduslik toetamine (asukohariik Brüssel). Tähtaeg 15.06.2011. Kood 4222
- Teenuste hange – Ülemaailmse Looduskaitse Liidu (IUCN) kriteeriumide alusel nii üleeuroopalise kui ka ELi tasandi Euroopa lindude punase nimekirja koostamine. Tähtaeg 14.06.2011. Kood 4224

Tarned: hologrammid, plastiktöötud, reklaammaterjali tootmine

- Hologrammide maatriksite ja hologrammide tarne hange (Euroopa Liidu Nõukogu hoonete juurdepääsukaardi osadeks olevate kleepsude kujul). Osalustatoluste tähtaeg 01.06.2011. Kood 4223
- Plastiktoodete hange ajutistes humanitaartelkides kasutamiseks (originaalnimetus: *plastic sheeting*), sihtriik USA, Atlanta. Osalustatoluse esitamise tähtaeg 06.06.2011. Kood 4218
- Kaubamärgistatud reklaammaterjali kujundamine, tootmine, ladustamine ja levitamine (tervishoiuvaldkond Hispaanias). Tähtaeg on 03.06.2011 infoga tutvumiseks ja pakkumiste esitamiseks 15.06.2011. Kood 4225

Täpsem info:
LEA AASAMAA

Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee

Koostööpakkumised

- Iiri keskkonna saneerimise ettevõtte otsib inseneritehnilise taustaga partnerit, kelle abiga viia lõpule ülejuustustökete arendus ja tuua toode turule. Kood 2011-05-04-008
- Inglise uudsete valgustite tootja (valgustid, mis on mõeldud kasutamiseks suitsustes ruumides, mudases pinnases jm, kasutatavad peamiselt tuletõrjes, politseis, sõjaväes, avalikus transpordis jm), otsib edasimüüjaid. Kood 2011-05-03-023
- Inglise disainer otsib alltöövõtjaks jalatsitootjat, kes toodaks kummist ja plastikust plätusid, sandaale ja rannakingi. Kood 2011-05-02-026
- Vene juhtiv tarkvara arendaja häälesalvestuse, mürasummutuse, hääletuvastamise jm vallas otsib edasimüüjaid. Kood 2011-04-29-002
- Vene keskkonnasaaste likvideerimise ettevõtte (tegev jäätmekäitluses, veekogude diagnostikas ja puhastamises jpm) pakub oma teenuseid ning otsib partnerit, kellega ühiselt uutele turgudele siseneda. Kood 2011-04-28-043
- Vene ehituses kasutatavate vibreerivate seadmete tootja otsib ühisettevõtte loomise võimalust ning esindajat Baltikumis. Kood 2011-04-28-021
- Armeenia savist katusekivide tootja otsib edasimüüjaid. Kood 2011-04-28-038
- Inglise kvaliteetsete vitamiinide, mineraalide ja toidulisandite tootja otsib edasimüüjaid. Kood 2011-04-28-025
- Vene teravilja kogumise ja kuivatamise tegelev ettevõtte otsib ühisettevõtluse võimalusi, teraviljaga varustajaid ja teravilja kuivatamise ning töötlemise seadmeid. Kood 2011-04-28-020
- Vene suupistete, kartulikrõpsude jm tootja otsib edasimüüjateks hulgi- ja jaemüüjaid ning e-poodi. Kood 2011-04-28-018
- Vene tõlkebüroo paku allhanke korras oma teenuseid (tehniline tõlge, järel- ja sünkroontõlge, kõnekeskusteenused, veebilehtede tõlked jm rohkem kui 70 keeles). Kood 2011-04-28-016
- Vene kontori- ja köögimööbli tootja otsib edasimüüjat ja ühisettevõtluse võimalusi. Kood 2011-04-27-049
- Portugali korgist punnide tootja ja korgi edasimüüja otsib koostööpartnereid ja edasimüüjaid. Kood 2011-05-09-003.1
- Vene energiaefektiivsete juhtimisüsteemide rakendamist, energiaauditi, taastuv- ja alternatiivenergia ning biogaasi jaamaga seonduvaid teenuseid pakkuv ettevõtte otsib partnerit kogemuste vahetamiseks, ühisettevõtluseks ja ühisteks uurimisprojektideks. Kood 2011-04-27-045
- Vene tulekindlate uste ja väravate täislahendusi pakkuv ettevõtte otsib kontakti tulekindlate uste tootjatega Euroopas. Kood 2011-04-27-043
- Leedu erinevate kummikute (sh kalamehe, töökummikute jm) hulgi- müüja otsib edasimüüjaid. Kood 2011-04-27-030
- Vene logistikafirma pakuba oma teenuseid ettevõtetele, kes soovivad arendada eksporti Venemaale. Kood 2011-04-27-018
- Vene suurim autoantennide ja auto lisatarvikute (laadijad, autolõhnad, porikummid jne – ca 600 erinevate toodet) tootja otsib edasimüüjat Baltikumis. Kood 2011-04-27-016
- Läti puidufirma (toodeteks kvaliteetsed puidust nikerdused, gravüürid, dekoratiivsed elemendid, nikerdatud mööbel ja suveniirid) otsib edasimüüjaid ja pakub end alltöövõtjaks. Kood 2011-04-26-020
- Kõrgõzstani kvaliteetse mineraalvee ja erinevate jookide tootja otsib koostööpartnerit ja edasimüüjat. Kood 2011-05-09-002.1
- Türgi väga erinevate lõngade tootja otsib Baltikumis edasimüüjaid. Kood 2011-05-09-001.1
- Serbia reisibüroo pakub end kohalikuks partneriks reisibüroodele, et pakkuda välja reisipakette, ekskursioone, majutust jm. Kood 2011-03-13-001
- Soome laias valdkus erinevate LED valgustussüsteemide tootja otsib edasimüüjaid. Kood 2011-04-11-001
- Bulgaaria reisibüroo otsib koostööpartnerit, kellega ühiselt pakkuda turistidele Bulgaaria reise. Kood 2011-03-24-021

Koostööpakkumiste põhjalikumad kirjeldused nüüd nähtavad Koja kodulehel <http://www.koda.ee/koostoopakkumised>.

Täpsem info:

ANNIKA METSALA

Tel: 604 0091

E-post: annika.metsala@koda.ee

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond

Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid
Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad

Tel: 604 0082 • koostööpakkumised

Politiikakujundamise- ja õigusosakond

Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus

Turundus- ja liikmesuhete osakond

Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • Tel: 604 0086 • liikmesuhted

Tel: 604 0088 • avalikud suhted

Teataja toimetis • toimetaja Kaidi Talsen • Tel: 604 0085 • E-post: kaidi@koda.ee

Raamatupidamine

Tel: 604 0067

Kaubanduskoja Tartu esindus

Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196

Kaubanduskoja Pärnu esindus

Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989

Kaubanduskoja Kuressaare esindus

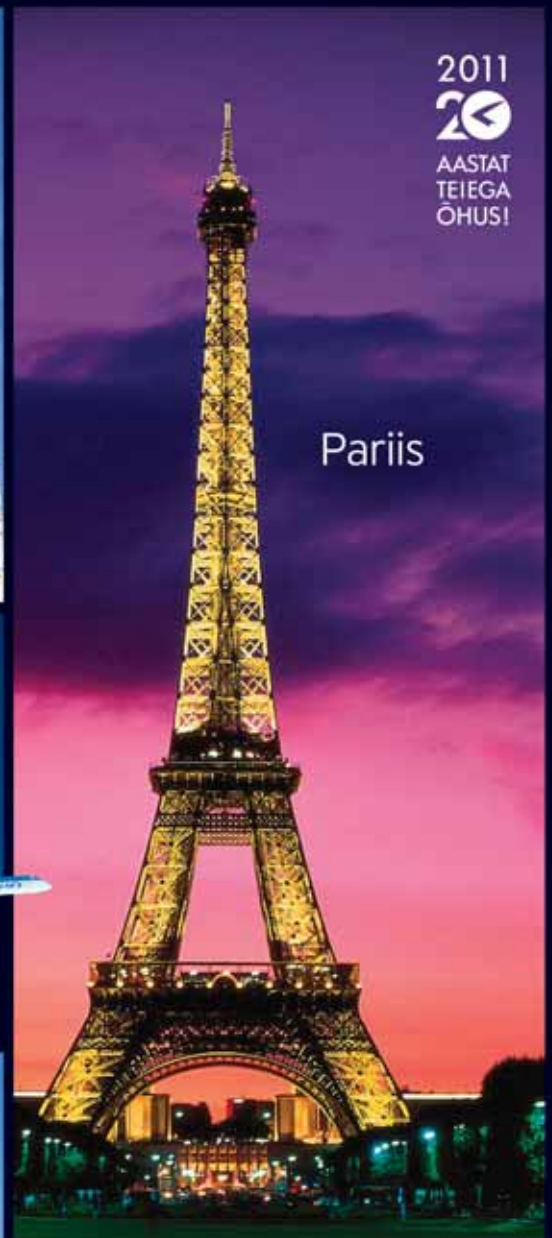
Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757

Kaubanduskoja Jõhvi esindus

Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

Milano

2011
20
AASTAT
TEIEGA
ÕHUS!

Pariis

Olulised hetked

← **ESTONIAN AIR**

Kopenhaagen

Tee oma suvisest puhkusest seiklus!
Palju põnevaid pakkumisi ning ligi
200 sihtkohta. Sõpradega koos!

www.estonian-air.ee

Nizza

Barcelona

TeateTants otsib vabatahtlikke

TeateTants otsib oma meeskonda vabatahtlikke, kes oleksid abiks 20.-28. augustil 2011 toimuva TeateTantsu korraldamisel. Teiste sõnadega – otsime rõõmsameelseid ja kohusetundlikke inimesi, kes tahavad suurürituse korraldamisel kaasa lüüa.

Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts korraldab 20.-28. augustini 2011 suuremahulise tantsuprojekti TeateTants 2011, mille käigus läbitakse tantsides 1000 kilomeetrit Eestimaa maanteid. TeateTantsu eesmärgiks on läbida lakkamatult tantsides ja musitseerides 15 maakonda ning ühendada sel moel Eesti rahvas. Kaheksa ööpäeva kestva ürituse elu korraldavad kolm meeskonda, kes tegutsevad 12-tunniste vahetuste kaupa. Kui tahad kaheksaks päevaks väljuda oma tavapärasest rutiinist ja piiluda avarasse tantsu- ja muusikamaailma, siis on see hea võimalus sinule!

Otsime appi inimesi, kes aitaksid:

- info jagamisel osalejatele ning meeskonnale ehk oleksid abiks info valdkonnas,
- tantsukolonna korraldamisel ehk oleksid abiks osalejate suunamisel,
- järellikluse korraldamisel ehk oleksid abiks nendele inimestele, kes on juba oma tantsulõigu ära tantsinud.

Partnerid, kes TeateTantsule öla alla panevad:

Kui tunded soovi kaasa lüüa, siis anna meile sellest teada aadressil teatetants@errs.ee • Lisainfo telefonil 5649 6102
TeateTants on osa Euroopa Kultuuripealinn Tallinn 2011 projektist.

Ühtlasi kutsume Sind ja Sinu toredat kollektiivi üritusel kaasa tantsima. Ühine üritus tõstab alati meeskonnavaimu. Ka Sinu ettevõtetel on võimalus positiivselt meelde jääda!

www.teatetants.ee

Kaubanduskoja TENNISETURNIIR

11. juunil Pärnus

11. juunil algusega kell 10.00 toimub Pärnu Kesklinna Tenniseväljakutel (Ringi 14a) traditsiooniline Kaubanduskoja Tenniseturniir.

Võistlus viiakse läbi lihtsas „iga mehe paaris-mängu“ süsteemis. Võistluskaaslased ja turniiritabel loositakse kohapeal kõigi juuresolekul, tugevusgruppid moodustatakse eelregistreerunud mängijate seniste tennisetulemuste põhjal Eesti Tenniseliidu eksperdi ja harrastusliigade korraldaja Toomas Kuuma poolt. Kaubanduskoja rändkarikas ootab uusi Tenniseturniiri võitjaid! Eelmisel aastal toimunud turniiri võitsid Raivo Hellerma (Stora Enso Eesti AS) ja Kalle Pedak (Hedman Partners Attorneys-at-Law).

Turniiril osalemiseks eeldame eelnevat võistluskogemust. Registreerunutele saadetakse täpsem ülevaade turniiri süsteemi ja ürituse enda kohta. Osalemistasu võistlejatele on 22 eurot/359,85 krooni (lisandub käibemaks). Arve saadetakse registreerumisel. Registreerumistähtaeg on 3. juuni.

Ootame Kaubanduskoja liikmeid koos perekondade ja kolleegidega nautima meelde jäävat võistlust ja ettevõtlike inimeste seltskonda.

Info ja registreerimine:
ANNIKA EESMAA
Tel: 604 0094
E-post: annika@koda.ee

Koostöösoovid:
PIRET SALMISTU
Tel: 604 0060
E-post: piret@koda.ee

